

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Mapování sociální služby Dům na půl cesty v Českém Krumlově

Vypracovala: Bc. Alena Směšná

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miluše Vítečková, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 17. května 2020

Alena Směšná

Poděkování

Děkuji vedoucí práce doc. PhDr. Miluši Vítečkové, Ph.D. za cenné rady, připomínky, náměty, vedení a laskavou pomoc při zpracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je mapování sociální služby Dům na půl cesty v Českém Krumlově. Teoretická část bakalářské práce obsahuje kapitoly o rodině a výchově dítěte, o mládeži, náhradní rodinné péči a ústavní výchově. V dalších kapitolách je popsána oblast sociálních služeb, jejich definice, právní legislativa, která je upravuje a možné formy jejich poskytování. Závěrečná kapitola pak zahrnuje bližší specifikaci sociální služby Dům na půl cesty. Praktická část je zaměřena na mapování sociální služby Dům na půl cesty v Českém Krumlově za období let 2010-2019. Pro výzkumné šetření byla použita analýza dokumentů a následné kvantitativní zpracování získaných dat. Ze závěrečné analýzy dat vyplynulo, že za sledované období bylo zařízení schopno uspokojit všechny evidované žádosti o poskytnutí sociální služby, a to i přesto, že byla během sledovaných let kapacita snižována. Z počtu uspokojených žádostí a zároveň přijatých klientů přišlo do zařízení nejvíce osob z rodinného prostředí a po ukončení ústavní výchovy, které byly ve věkové kategorii 18 let. Závěrem bylo zjištěno, že kapacita sociální služby Dům na půl cesty v Českém Krumlově byla za sledované období sice naplňována, ale zájem o službu se stále snižuje.

Klíčová slova: rodina; výchova; náhradní výchova; sociální služba; podpora a pomoc

Abstract

The bachelor work focuses on a mapping of the social service in the Halfway House in Český Krumlov. The theoretic part includes chapters about the family and the child education, about juveniles, the alternative family care and state family care institutions. Following chapters describe a sphere of the social care, its definition, legislative and forms how it can be provided. The final chapter gives general specifications of the Halfway House social service. Part of the bachelor work was the research project that tries to map the social service provided by the Halfway House in a period 2010-2019. The analysis of datas and the quantitave processing of obtained datas was used. According to the documents and data analysis the facility was able to execute all the registered applies despite the diminution of the capacity. The majority of the clients came directly from a family and after the termination of the institutional care, 18 years of the age category. The final conclusion of the research is that the capacity of the particular facility is fully used but the interest in such a type of the institution is decreasing.

Keywords: Family, education, alternative education, social service, assistance and support

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 RODINA	10
1.1 Charakteristika rodiny	10
1.2 Význam rodiny	11
1.3 Působení rodiny na dítě	12
2 RODIČE A DĚTI.....	13
2.1 Výchova v rodině.....	15
3 TYPY RODIN	16
4 NÁHRADNÍ VÝCHOVA.....	18
4.1 Náhradní rodinná péče	18
4.2 Ústavní péče a její zařízení.....	19
4.2.1 Diagnostický ústav.....	20
4.2.2 Dětský domov.....	21
4.2.3 Dětský domov se školou.....	22
4.2.4 Výchovný ústav	22
5 SOCIÁLNÍ SLUŽBY.....	24
5.1 Vymezení základních pojmů.....	24
5.2 Kategorie a zařízení sociálních služeb	25
5.3 Poskytování sociálních služeb	27
5.4 Registrace sociálních služeb	28
6 DŮM NA PŮL CESTY.....	29
6.1 Cíle a způsoby poskytování sociální služby	29
6.2 Odborné personální zajištění	30
6.2.1 Sociální pracovník.....	30
6.2.2 Pracovník v sociálních službách.....	31
7 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	32
8.1 Cíl práce.....	32
8.2 Výzkumné otázky	32
8 METODIKA.....	33
9 VÝSLEDKY	34
9.1 Dům na půl cesty Český Krumlov	34
9.1.1 Standardy kvality sociálních služeb	35
9.2 Výsledky na základě sekundární analýzy dat	36
10 ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ A DISKUZE	45

ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	61
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	62
SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Sociální služby poskytují pomoc a podporu lidem, kteří se ocitli v tíživé životní situaci či krizi a nedaří se jim samotným problémem vyřešit. Jsou poskytovány v různých formách a podle potřeb osob. Posláním těchto služeb je pomoci lidem udržovat si, nebo znovu najít, své místo v komunitě, společnosti, či ve svém přirozeném prostředí. Jednou ze sociálních služeb je i Dům na půl cesty (dále jen DNPC). Vzhledem k tomu, že v jednom takovém zařízení pracuji, rozhodla jsem se ve své bakalářské práci zpracovat téma „Mapování sociální služby Dům na půl cesty v Českém Krumlově“.

DNPC v Českém Krumlově nabízí lidem ve věku 18 až 26 let, kteří opouštějí ústavní či jiná zařízení pro péči o děti a mládež a osobám propuštěným z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby, možnost rozvíjet své znalosti, dovednosti a postoje a připravit se tak na život v přirozeném sociálním prostředí. Tito lidé k nám většinou přicházejí pouze se základními znalostmi, co se týče samostatnosti. Snažíme se je zde naučit, jak vést svoji domácnost, hospodařit s penězi apod., ale také pomáháme s hledáním zaměstnání, v komunikaci s úřady aj. Nejsme další ústavní zařízení, ale dáváme zde příležitost zkusit si ve svém bytě samostatné bydlení, po celý den si vytvářet vlastní program. Uživatele tedy podporujeme, dohlížíme na ně, respektive doprovázíme je k budoucímu samostatnému životu.

Služba poskytována sociálními pracovníky zařízení vychází vždy z potřeb a osobních cílů uživatele DNPC. Zde má velice důležitou roli tzv. individuální plán (dále jen IP), který je tvořen po nástupu uživatele do zařízení. Plán obsahuje podrobně rozpracované osobní a dílčí cíle uživatele, kterých by si s pomocí pracovníků zařízení přál dosáhnout. Každé tři měsíce je společně s uživatelem vyhodnocován a obnovován.

Pro vypracování praktické části bakalářské práce jsem si vybrala metodu analýzu dokumentů. Informace k výzkumnému šetření budu čerpat ze spisů jednotlivých klientů DNPC a na základě získaných dat zmapuji sociální službu DNPC v Českém Krumlově v období let 2010-2019. Jako sociální pracovnice příslušného zařízení mám k osobní dokumentaci klientů za celé sledované období přístup, i to je značným důvodem, proč jsem zvolila toto téma do své bakalářské práce. Co se týče sběru dat, tak se převážně zaměřím na to, v jaké věkové kategorii do sociální služby lidé

přicházejí, z jakého prostředí, zda se ihned po ukončení ústavní výchovy obrátili na službu DNPC či vyzkoušeli jinou možnost bydlení, dále jaké mají nejvyšší dosažené vzdělání, jak dlouho jim byla služba poskytována, co bylo jejich nejčastějším cílem apod. V závěrečné výzkumné části se budu věnovat tomu, jaký je zájem o sociální službu DNPC v Českém Krumlově ve sledovaných letech 2010-2019 a jak byla kapacita této služby v jednotlivých letech naplňována.

1 RODINA

Až do 19. století nebylo založení rodiny, její velikost ani způsob rodinného soužití věcí individuální volby. Bylo zvykem zakládat nové rodiny kvůli státu a prospěchu orientačních rodin, z nichž snoubenci pocházeli, jak uvádí Matoušek.¹

Dle Schmidové² se v dnešní společnosti pojem rodina těžko jednoznačně vymezuje. Stoupá počet lidí, kteří nežijí v trvalém manželském svazku, a je poměrně časté, že dítě či dospělý běžně patří k několika rodinám najednou. Souběžně existují různé formy rodinného soužití, které zahrnují všechny možné variace vztahů, ať už se jedná o vztahy legalizované i nelegalizované, biologické či nebiologické.

Matoušek³ tvrdí, že současné rodiny se již nezakládají z důvodu reprodukce potomků, nýbrž kvůli uspokojování emocionálních potřeb partnerů (nikoliv dětí). Stabilita těchto rodin je většinou založená na citovém poutu partnerů.

1.1 Charakteristika rodiny

„Rodina představuje společenství blízkých osob, mezi nimiž existují úzké vazby příbuzenské, psychosociální, emoční, ekonomické a další. V rovině sociální reality je pojem rodiny velmi proměnlivý. Sociální realita rodiny prochází postupnými změnami a pod jejich vlivem se stále znatelněji rozměňuje i tradiční evropské pojetí rodiny a těmto proměnám nutně podléhá také právní regulace rodiny.“⁴

Schaffer⁵ popisuje slovo „rodina“ jako jedno z nejemotivnějších slov našeho slovníku, které větší část lidí spojuje s „dobrymi věcmi“: pohodou, teplem, bezpečím a útočištěm, jistotou, s láskou a jejími projevy. Slovo rodina je často užíváno ve smyslu základu společnosti, a veškeré zlo (např. delikvence, násilí a závislosti), které se týkají

¹ MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s. 181. ISBN 978-80-7367-502-8.

² SCHMIDOVÁ, Kateřina. Rozvody, rozchody rodičů a děti. In: BOKOVÁ, Ludmila. *Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. s. 37. ISBN 978-809-0492-004.

³ MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s. 181. ISBN 978-80-7367-502-8.

⁴ KOVÁČOVÁ, Anna. Konflikty týkající se péče a styku s dítětem a jejich možná řešení. *Právo a rodina*. 2013, roč. 15, č. 12, s. 8. ISSN 1212-866x.

⁵ SCHAFFER, H. Rudolph. *Rozhodujeme o dětech: psychologické otázky a odpovědi*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1994. s. 198. ISBN 80-85529-10-6.

zejména mladých lidí, se často přisuzují tomu, že určité rodiny nerespektují konvenční hodnoty a vzorce chování.

Dále Schaffer⁶ uvádí, že rodiny, kde dva rodiče, muž a žena spolu žijí jako samostatná jednotka a kde mají úkoly rodiny jasně rozděleny mezi oba rodiče, přičemž muž je živitelem rodiny a žena má za povinnost se starat o domácnost a děti, jsou rodiny tradiční.

1.2 Význam rodiny

„Ke každému domovu, každé rodině patří určitá stabilita domácího řádu, který je charakterizován řadou obvyklých činností, návyků, mýtů, tabu a rodinných rituálů.“⁷

Katrňák⁸ uvádí, že se rodinné role a činnosti spojené s chodem domácnosti vzhledem k pohlaví staly vyváženějšími. Nejen, že manželé společně rozhodují, vzájemně si pomáhají, a tak ruku v ruce zajišťují chod domácnosti, ale ve volném čase jsou při společných aktivitách spolu. Mají obdobné zájmy, totožné politické názory a společné přátele, mají rádi stejnou hudbu a knihy, hovoří o svých problémech, osobních zklamáních a životních očekáváních.

Dle Vaníčkové a kol.⁹ rodina uspokojuje nejen biologické potřeby dítěte, ale i jeho základní psychické potřeby, především potřebu bezpečí a trvalého citového vztahu. Rodina též udává základní výkladové schéma pro poznávání světa a ovlivňuje představy dítěte o sobě samém, o jeho sebepojetí a sebehodnocení.

Ke správnému vývoji dítěte je zapotřebí, aby byly zajištěny jeho primární potřeby, tzn. teplo a nasycení, dále známé a bezpečné prostředí a přítomnost stabilních pečujících osob, které se vysoce citově podílejí na vývoji dítěte. I přesto že jsou mezi rodičem a dítětem neshody, navzájem se podporují, ztotožňují se a mohou se na sebe spolehnout. Dítě je pro rodiče tím nejcennějším, je jím plně zaujat, záleží mu na něm víc než na čemkoli jiném. Rodič je pro dítě z počátku všemocným ochráncem, později

⁶ SCHAFFER, H. Rudolph. *Rozhodujeme o dětech: psychologické otázky a odpovědi*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1994. s. 198. ISBN 80-85529-10-6.

⁷ Tamtéž, s. 52.

⁸ KATRŇÁK, Tomáš. Sociologické proměny podoby české rodiny. In: BOKOVÁ, Ludmila. *Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. s. 15. ISBN 978-809-0492-004.

⁹ VANÍČKOVÁ, Eva, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. s.27. ISBN 80-7184-008-4.

průvodcem a pomocníkem v průběhu jeho vývoje a během snahy zvládnout úkoly, které mu klade prostředí, píše Matoušek.¹⁰

1.3 Působení rodiny na dítě

Nejdůležitější sociální skupinou pro dítě je, podle Vágnerové¹¹, rodina, a to hlavně kvůli jeho rozvoji osobnosti. V rodině, obvykle díky matce, přichází dítě do styku s prvními informacemi o okolním prostředí. Prostřednictvím rodiny získává dítě jistotu a bezpečí a také určité povědomí o své osobě. Stejně tak, dle Pávkové a kol.¹², je rodina hlavním a mimořádně důležitým činitelem ve výchově dítěte, v jeho osobním vývoji, při utváření názorů, postojů a hodnotové orientace. Stejný názor má i Vaníčková¹³, která uvádí, že rodina se výrazným způsobem podílí na vytváření základu osobnosti dítěte.

Dále Pávková a kol.¹⁴ upozorňují, že rodina má klíčovou roli při výchově dětí, a to jako primární sociální skupina bohatá na intimní a citové vztahy. Na její výchovné působení pak navazují a doplňují ji různá předškolní a školní zařízení a mimo vyučování se pak na výchově podílejí i instituce pro výchovu a další subjekty.

„Dítě přijímá vlivy kultury, do které patří, přejímá hodnoty a morální normy, učí se, co je správné a špatné, vhodné či nevhodné.“¹⁵

Dále Vaníčková a kol.¹⁶ uvádí, že rodinné vztahy podstatným způsobem ovlivňují i základní vztah důvěry, který si dítě vytváří k okolnímu prostředí. Pocit bezpečí a lásky, který dítěti poskytují milující rodiče, dává dítěti možnost věřit tomu, že svět je dobrý a může mu důvěřovat.

¹⁰ MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). s. 8. ISBN 80-86429-19-9.

¹¹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 4., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2008. s. 45. ISBN 978-80-7367-414-4.

¹² PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 133. ISBN 978-80-7367-423-6.

¹³ VANÍČKOVÁ, Eva, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. s. 28. ISBN 80-7184-008-4.

¹⁴ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 33. ISBN 978-80-7367-423-6.

¹⁵ VANÍČKOVÁ, Eva, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. s. 27. ISBN 80-7184-008-4.

¹⁶ Tamtéž, s. 28.

2 RODIČE A DĚTI

Jedlička a kol.¹⁷ vidí základní poslání rodiny v tom, že hned po narození dítěte rodina významně ovlivňuje jeho vývoj a vytváří emoční pouta, která mají dlouhodobý vliv na jeho psychický vývoj a budoucí život. To, co se jedinec v rodině naučí (zvládání emocí a vzorce chování), si s sebou nese do svého života. Za další významnou funkci rodiny autoři považují funkci zprostředkující, která by měla, pomocí získané stupnice hodnot v rodině, dítě připravit na život ve společnosti. Stejně tak Vágnerová¹⁸ staví výchovu v rodině jako důležitou pro rozvoj schopností a dovedností dítěte. Rodina své dítě výchovou určitým způsobem podněcuje a učí ho rodinnému systému hodnot.

Podstatou dítěte je jeho plná důvěřivost a otevřenost vůči jiným lidem, především matce, v druhé řadě pak vůči ostatním nejbližším členům rodiny. Podobně pak vnímá prostředí domova, kde se cítí dobře a bezpečně, jak tvrdí Helus.¹⁹

Dobrušová a kol.²⁰ konstatují, že dítě je na rodičích plně závislé, a to i přes to, že je svébytně jedinečné. Je součástí života i světa rodičů, a i když se rodiče nechovají vždy tak, jak by měli, dítě je nadevše miluje. Pokud chceme, aby se děti v dětství cítily šťastné, je dle autorů důležité naplňovat jejich potřeby. Potřeby se dělí na biologické (např. výživa, oblečení, teplo a čistota obydlí, bezpečí, hygiena, lékařská péče), psychické (např. potřeba stimulace, smysluplného světa, citového vztahu, jistoty a bezpečí, identity), sociální (např. úspěch, být milován a přijímán) a vývojové (souvisejí s růstem a vývojem dítěte). Tyto potřeby by měly být uspokojeny v pravém čase, správnými lidmi a vhodným způsobem.

„Chování člověka není záhadné ani nepředvídatelné. Nejedná se o dědičně předávanou informaci. Dobrému nebo špatnému chování se děti naučí. Dobře vychované dítě není produktem šťastné náhody. Hlavu vzhůru – pokud se tedy děti učí svému chování,

¹⁷ JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 38. ISBN 80-7312-038-0.

¹⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 4., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2008. s. 45. ISBN 978-80-7367-414-4.

¹⁹ HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. Pedagogická praxe. s. 89. ISBN 80-7178-888-0.

²⁰ DOBRUŠOVÁ, Eva et al. *Sociálně-právní ochrana dětí v případech rozvodových a rozchodových konfliktů: Metodický materiál*. Praha: nezjištěno, 2012. s. 11. ISBN 978-80-7421-048-8.

potom ho mohou i změnit. S rodiči je to stejné. Správné rodičovské dovednosti vám nepadnou z nebe. Je třeba se jim naučit.“²¹

Dle Bokové²² je význam rodičů pro dítě důležitý i s nástupem puberty, i když je jejich role obtížná a vyžaduje velkou dávku jejich velkorysosti, trpělivosti a vlastní sebejistoty. Jejich úkolem dosud bylo poskytovat svému dítěti vedení, ochranu, pomoc, rozhodovat o mnoha věcech a postupně své děti dovést k samostatnosti. A nyní se všechno mění – někdy zásadně a často jakoby ze dne na den. Jejich mládě už nechce být pod ochrannými křídly rodičů a usilovně se domáhá větší svobody, přestože – z pohledu pečovatelů – na to ještě nemá.

Období dospívání

Podle Úmluvy o právech dítěte²³ je dítětem jedinec mladší 18 let a mládeží je u nás označována věková skupina 18-26 let.

„V minulosti (a u přírodních národů i v současnosti) byl přechod od dětství k dospělosti zcela jasný, doprovázený někdy krátkodobou přípravou a závěrečným rituálem, který mladého člověka potvrdil v roli dospělého se všemi právy i povinnostmi. Pravidla pro děti (co mohou a nesmějí) i pro dospělé (co mohou a musí) byla jasně daná. Narůstající složitost společenského uspořádání klade na dospělé stále větší nároky, zejména v oblasti vzdělání, a způsobuje, že se období od nástupu puberty k dosažení plné dospělosti stále prodlužuje.“²⁴

Petrová²⁵ popisuje, že období dospívání znamená postupnou emancipaci mladého člověka od příliš úzké vazby na rodinu, k navazování užších vztahů k vrstevníkům a hledání vlastního místa ve společnosti. Boková²⁶ zas k dospívání sděluje, že mladí lidé jsou poznamenáni velkou nejistotou svého postavení, neboť u nich probíhají změny jak fyzické, tak i psychické, nejsou dětmi a ani dospělými. Pochybují o sobě i o svém

²¹ SEVERE, Sal. *Co dělat, aby se vaše děti správně chovaly*. Praha: Portál, 2000. s. 22. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-368-4.

²² BOKOVÁ, Ludmila. *Krizové situace v rodinách s dospívajícím dítětem. Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. s. 86. ISBN 978-809-0492-004.

²³ Česká republika. *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte č. 104/1991 Sb.*, In: *Sbírka zákonů*. Praha, 1991, č. 104, čl. 1.

²⁴ BOKOVÁ, Ludmila. *Krizové situace v rodinách s dospívajícím dítětem. Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. s. 85. ISBN 978-809-0492-004.

²⁵ PETROVÁ, Eva. *Rasismus u dětí. Právo a rodina*. 2012, roč. 14, č. 7, s. 21. ISSN 1212-866x.

²⁶ BOKOVÁ, Ludmila. *Krizové situace v rodinách s dospívajícím dítětem. Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. s. 86. ISBN 978-809-0492-004.

postavení ve světě (kdo jsem a kam patřím?), na venek se však často projevují chováním, které okolí dráždí a rodiče znepokojuje.

2.1 Výchova v rodině

„Rodiče chtějí bezvadná jablka. Chceme mít děti úspěšné, šťastné a připravené pro život ve společnosti. Chceme, aby si samy sebe dokázaly vážit. Přejeme si, aby naše děti přistupovaly k ostatním lidem s láskou a úctou. Toužíme je mít vychované a ochotné brát se za dobrou věc. Chceme děti samostatné, které s námi nebudou bydlet ještě ve třiceti letech. Všichni rodiče mají v zásadě stejné cíle a touhy.“²⁷

Pro zdárný vývoj dítěte, a to jak po stránce citové, tak po stránce sociální, je dle Matějčka²⁸ důležité, aby byly v jeho v blízkosti zastoupeny mužské i ženské životní vzory. Tyto vzory jsou nezbytné pro budování mužské totožnosti u chlapců a ženské u dívek v pozdějším věku.

O výchově dětí Severe²⁹ uvádí, že vychovávat lze všemi prostředky, jimiž rodiče učí děti správně se chovat. Při výchově se rodiče snaží své děti přesvědčit, že mohou rozhodnout o svém jednání. Výchova by měla vést k tomu, aby děti byly schopné se samostatně a moudře rozhodovat a zastávaly tolerantnější postoje. Je důležité klást důraz na spolupráci a zodpovědné rozhodování již v raném věku dítěte. Dále autor tvrdí, že se děti buď ovládají, nebo jsou ovládány jinými lidmi. K sebekázni dětí vede právě výchova. Pokud chceme děti naučit, aby se uměly zodpovědně rozhodovat, musíme je naučit sebeovládání. Nedostanou-li příležitost, nikdy se tomu nenaučí, nikdy si nenavyknou na sebeovládání a sebekázeň a budou nezvladatelné.

Prostřednictvím rodinné výchovy probíhá tzv. primární socializace, na kterou působí kulturní zvyky dané společností, zmiňuje Nakonečný.³⁰ Cílem výchovy v rodině je tak uvedení dítěte do patřičného kulturního prostředí a předání mu potřebných informací k tomu, aby se co nejlépe v tomto prostředí a jeho zvyklostech orientovalo.

²⁷ SEVERE, Sal. *Co dělat, aby se vaše děti správně chovaly*. Praha: Portál, 2000. Rádcí pro rodiče a vychovatele. s. 17. ISBN 80-7178-368-4.

²⁸ MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. Praha: Avicenum, 1986. ISBN 08-011-86.

²⁹ SEVERE, Sal. *Co dělat, aby se vaše děti správně chovaly*. Praha: Portál, 2000. Rádcí pro rodiče a vychovatele. s. 24-26. ISBN 80-7178-368-4.

³⁰ NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 1999. s. 57. ISBN 80-200-0690-7.

3 TYPY RODIN

Masáková³¹ dělí současné rodiny do několika podob, a to na rodinu:

- úplnou,
- neúplnou,
- partnerskou,
- doplněnou.

„Z psychologického hlediska je nejlepším zájmem dítěte vyrůstat ve zdravě fungující úplné rodině. Být doma s oběma rodiči pod jednou střechou, odkud nikdo za záhadných okolností a z neznámého důležitějšího důvodu za někým nebo něčím jiným neodchází. Mít jednu maminku a jednoho tatínka, kteří se mají rádi, prožívají společné radostné chvíle a zajímají se o své dítě, přispívají k jeho růstu a zdraví, milují ho a bdí nad jeho bezpečím.“³²

Bechyňová³³ rozlišuje rodiny podle jejich funkčnosti, a to na rodinu:

- funkční (ideální),
- problémovou (problémy neohrožující vývoj dítěte),
- dysfunkční (ohrožen prospěch a vývoj dítěte),
- afunkční (celkové selhání funkcí rodiny).

O běžných rodinách Matoušek³⁴ tvrdí, že v nich lze očekávat pozitivní recipocitu. Členové rodiny se k sobě chovají ohleduplně a respektují se. Pro tyto rodiny je typické, že rodiče vůči dítěti jednájí ve shodě, bez ohledu na vnější vlivy a mají jasně danou strukturu odpovědnosti. Osobnosti jednotlivých členů rodiny jsou pozitivně přijímány. V těchto rodinách je rovnoměrně vyváženo soukromí jedince a také prostor pro společné chvíle.

³¹ MASÁKOVÁ, Václava. Psychologický pohled na vývoj rodiny a potřeby dětí. In: BOKOVÁ, Ludmila. *Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. s. 30-32. ISBN 978-809-0492-004.

³² DOBRUŠOVÁ, Eva et al. *Sociálně-právní ochrana dětí v případech rozvodových a rozchodových konfliktů: Metodický materiál*. Praha: nezjištěno, 2012. s. 13. ISBN 978-80-7421-048-8.

³³ BECHYŇOVÁ, Věra. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. Praha: IREAS, 2007. s. 71. ISBN 978-80-86684-47-5.

³⁴ MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). s. 119. ISBN 80-86429-19-9.

V únoru r. 1991 u nás vstoupil v platnost mezinárodní dokument Organizace spojených národů, který se zaměřuje na ochranu dětí před zanedbáváním výchovy a škodlivými vlivy. Důraz klade na pomoc rodině, kde výchovné funkce selhávají a jejichž děti jsou ohroženy na svém psychickém, fyzickém a sociálním vývoji. Včasnou prevencí a stanovením výchovných opatření v zájmu dítě lze těmto problémům předcházet, uvádí Pávková a kol.³⁵

³⁵ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 133. ISBN 978-80-7367-423-6.

4 NÁHRADNÍ VÝCHOVA

Každá rodina by měla plnit své základní funkce. V případě, že v rodině jedna či více z těchto funkcí selhává, jedná se o rodinu dysfunkční nebo afunkční, ve které pak bývá ohrožen vývoj dítěte. Aby dítě nepobývalo ve škodlivých podmínkách, je vhodné stanovit preventivní výchovná opatření, jak je již uvedeno v předchozí kapitole, a tím rodině pomoci předejít daným problémům. Pokud preventivní výchovná opatření nebyla účinná a dítě je v závadném rodinném prostředí nadále poškozováno, je na místě pro dítě zajistit náhradní výchovnou péči. Tato forma péče je určena též pro děti, o něž se nemohou z vážných důvodů jejich rodiče starat (výkon trestu, úmrtí rodičů, pracovní důvody) pokračují Pávková a kol.³⁶

Schaffer³⁷ vysvětluje, že se děti svým narozením stávají příslušníky dané rodinné skupiny, kde si vytvářejí své první emocionální vazby. Časem u některých dětí dojde vlivem rozvodu rodičů či smrti někoho blízkého nebo odebráním z domova z důvodu týrání či zanedbávání rodičů, k traumatickým zážitkům, pak je důležité, aby se děti nejprve vyrovnaly s negativními vlivy přerušovaných emocionálních vazeb na rodinu. Kromě toho se ještě řada dětí musí vyrovnat se situací, kdy se stanou členem nové rodiny a také s nově vzniklými vztahy k nevlastním rodičům, pěstounům, adoptivním nebo náhradním rodičům v dětském domově.

4.1 Náhradní rodinná péče

„Náhradní rodinnou péči můžeme velmi jednoduše definovat jako péči o dítě odehrávající se v rodinném prostředí zajišťovanou jinými osobami než biologickými rodiči dítěte, přičemž práva a povinnosti zmiňovaných biologických rodičů jsou upraveny zákonem podle konkrétní formy náhradní rodinné péče. Na jedné straně nikdo nemůže upřít význam náhradní rodinné péče, na straně druhé nikdo nedokáže předložit konkrétní statistická data týkající se jejich úspěšnosti.“³⁸

³⁶ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 134. ISBN 978-80-7367-423-6.

³⁷ SCHAFFER, H. Rudolph. *Rozhodujeme o dětech: psychologické otázky a odpovědi*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1994. s. 183. ISBN 80-85529-10-6.

³⁸ KOVALČÍKOVÁ, Monika. Děti přijaté do ústavních pobytových zařízení z náhradní rodinné péče. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 8, s. 11. ISSN 1212-866x.

Vaníčková a kol.³⁹ uvádí, že do náhradní rodinné péče přicházejí k rodinám, které se dlouho snažily o vlastní potomky, většinou vytoužené děti, na které je pak nakládáno velké očekávání jeho nových rodičů. Tyto děti bývají geneticky zatížené svými biologickými rodiči, mnohdy mají za sebou pobyt v kojeneckém ústavu, či velmi negativní zážitky z biologické rodiny. Noví rodiče tyto informace mají již na počátku adopce a jsou pevně rozhodnuti tyto překážky překonat.

Dle Pávkové a kol.⁴⁰ je náhradní rodinná péče nejvhodnější pro děti v útlém věku a má z hlediska práva dvě základní formy, a to buď nezrušitelné osvojení, nebo pěstounskou péči. V obou případech je potřeba rozsudek soudu, soud rozhoduje vždy s přihlédnutím k zájmům a potřebám dítěte. V případě osvojení nabývají osvojitelé dítěte práva a povinnosti jeho rodičů.

4.2 Ústavní péče a její zařízení

Bayerová⁴¹ zmiňuje Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, který řeší problematiku ústavní výchovy. Zákonem je zajištěno právo každého dítěte na výchovu a vzdělání.

„Účelem zařízení je zajišťovat nezletilé osobě, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let (dále jen „dítě“), na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání.“⁴²

Motejl a kol.⁴³ ve svém sborníku vysvětlují, že soudce může na základě své úvahy změnit uložení trestního opatření na alternativní trest u mladistvých (15-18 let) a spokojit se s opatřením ochranné výchovy. U dětí ve věku 12–15 let plní ochranná

³⁹ VANÍČKOVÁ, Eva, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. s. 31. ISBN 80-7184-008-4.

⁴⁰ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 135. ISBN 978-80-7367-423-6.

⁴¹ BAYEROVÁ, Monika. Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče ve školských zařízeních. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 5, s. 1. ISSN 1212-866x.

⁴² Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 48, §1 odst. 2. ISSN 1211-1244.

⁴³ MOTEJL, Otakar, Iva ČERNÁ, Klára PANOVSÁ a Petra MATYÁŠOVÁ. *Rodina a dítě*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2007. s. 66.

výchova funkci všeobecné prevence a u dětí mladších 15 let (bez spodní hranice) je na posouzení spáchaného činu soudem, zda jeho závažnost a osobní poměry dítěte nenabízejí jinou možnost než uložení ochranné výchovy, a to i s přihlédnutím k aspektu generální prevence ukládaného opatření.

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy bývají rozlišována dle věkového složení, mentální úrovně a míry obtížnosti výchovy dítěte, zda má určité zdravotní postižení, v některých zařízeních eventuálně i dle pohlaví dětí, zmiňuje Pilař⁴⁴. Tyto instituce, mimo diagnostické ústavy, může zřizovat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ale také i jiná právnická či fyzická osoba. Každé zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy je zapsáno v rejstříku ministerstva.

Dle zákona⁴⁵ jsou zařízeními pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy:

1. Diagnostický ústav,
2. dětský domov,
3. dětský domov se školou,
4. výchovný ústav.

4.2.1 Diagnostický ústav

Bayerová⁴⁶ diagnostický ústav (dále jen DÚ) prezentuje jako zařízení, které má za úkol děti přijímat na dobu, která většinou trvá osm týdnů a následně je, dle provedeného komplexního vyšetření, zdravotního stavu a kapacity zařízení, umísťovat do výchovných ústavů a dětských domovů bez či se školou. Zde se hledí na umístění do zařízení, které je co nejbližší osobám odpovědným za výchovu dotyčného dítěte, v tomto případě ale nesmí být ohrožen jeho mravní vývoj. Pokud se jedná o dítě bez vážných poruch chování a má být umístěno do dětského domova, tak DÚ

⁴⁴ PILAŘ, Jiří. Náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče. In: JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 307-308. ISBN 80-7312-038-0.

⁴⁵ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 48, §2 odst. 1. ISSN 1211-1244.

⁴⁶ BAYEROVÁ, Monika. Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče ve školských zařízeních. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 5, s. 1. ISSN 1212-866x.

není podmínkou. Pilař⁴⁷ dodává, že DÚ je také zařízením poskytující péči dětem a mladistvým, kterým byla soudem nařízena ústavní výchova, samy utekly z jiného zařízení, či z místa dočasného pobytu, a to nejdéle po dobu tří pracovních dnů. Přijetí tohoto dítěte nebo mladistvého je nutno ihned ohlásit příslušnému zařízení. Dále autor pokračuje, že v DÚ jsou děti zařazené do výchovných skupin s počtem 4-6 členů.

DÚ se skládá ze 4 pracovišť:

- Diagnostické,
- výchovně vzdělávací,
- sociální práce,
- záchytné.

4.2.2 Dětský domov

Dětské domovy (dále jen DD) Pávková a kol.⁴⁸ pokládají za nejrozšířenější zařízení, do kterých jsou umisťovány děti s nařízenou ústavní výchovou ve věku od 3 do 18 let, u kterých prozatím nedošlo k závažným poruchám chování. Jedná se o děti, které pocházejí z nefungujících rodin, jejichž rodiče byli dlouhodobě nemocní nebo o děti osamělé, které nemají možnost být osvojené či svěřené do pěstounské péče. Další cílovou skupinou, o kterou DD pečuje, mohou být nezletilé matky s dětmi.

Děti v DD jsou rozděleny do tzv. rodinných skupin, kde obvykle na jejich věku a pohlaví nezáleží. DD se tak co nejvíce snaží napodobit běžný chod v rodině, například pomocí upraveného denního režimu, zacházení s prostředky, které jsou jim svěřeny apod. Pokud jsou v zařízení umístěni sourozenci, dbá se na zachování rodinných vazeb a jsou zařazeni do stejné rodinné skupiny, podotýká Pilař.⁴⁹

⁴⁷ PILAŘ, Jiří. Náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče. In: JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 308, 310. ISBN 80-7312-038-0.

⁴⁸ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 136. ISBN 978-80-7367-423-6.

⁴⁹ PILAŘ, Jiří. Náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče. In: JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 310. ISBN 80-7312-038-0.

4.2.3 Dětský domov se školou

V dětském domově se školou (dále jen DDŠ) je to jiné. Dle Bayerové⁵⁰ v tomto zařízení pečují o děti s nařízenou ústavní výchovou, u kterých se již projevují závažnější poruchy chování nebo duševní poruchy a potřebují tak výchovně léčebnou péči. Pokud je splněna některá z těchto podmínek, mohou být do DDŠ umístěny také děti s uloženou ochrannou výchovou i nezletilé matky. Péče je poskytována dětem ve věku od 6 let do ukončení povinné školní docházky.

Pávková a kol.⁵¹ vysvětlují, že v případě zlepšení stavu dítěte, kdy již není nutné, aby navštěvovalo školu při DD, může být přesunuto do školy mimo DD. Kurelová a kol.⁵² poukazují na opačnou situaci. Pokud dítě není schopné docházet po ukončení povinné školní docházky na střední školu mimo DD z důvodu trvání jeho závažné poruchy chování, je přemístěno do výchovného ústavu.

4.2.4 Výchovný ústav

Výchovný ústav (dále jen VÚ) zajišťuje péči dětem starším 15 let, jimž byla soudem dána ústavní nebo ochranná výchova a rovněž mají vážné poruchy chování. Výjimkou při umístování může být i dítě mladší 15 let s projevem velice závažných poruch chování nebo dítě starší 12 let se stejně závažnými projevy, které má uloženou ochrannou výchovu a nelze ho tak umístit v DDŠ, uvádí Bayerová.⁵³

Pávková a kol.⁵⁴ srovnávají VÚ s DD, kdy prostředí VÚ je uzavřenější a práce zde, co se týče výchovy, je dosti náročná, vyžadující zvláštní přípravu na vysokoškolské úrovni. K převýchově se v zařízení využívá různých metod, například jasně daný denní režim, vhodné vyplnění volného času, ale také vymezení práv a povinností, která na děti působí kladně a výchovně, což autoři považují za základ. Děti jsou v zařízení

⁵⁰ BAYEROVÁ, Monika. *Právo a rodina: Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče ve školských zařízeních*. 2010, 12(5). s. 2. ISSN 1212-866x.

⁵¹ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 138. ISBN 978-80-7367-423-6.

⁵² KURELOVÁ, Milena, Ondřej SEKERA a Hana KUBÍČKOVÁ. *Komunitní systém v resocializačních zařízeních pro adolescence*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008. s. 17. ISBN 978-80-7368-535-5.

⁵³ BAYEROVÁ, Monika. *Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče ve školských zařízeních*. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 5, s. 2. ISSN 1212-866x.

⁵⁴ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. s. 138-139. ISBN 978-80-7367-423-6.

součástí tzv. výchovných skupin různého věku a pohlaví, které Pilar⁵⁵ ve své kapitole pokládá za základní organizační jednotku VÚ.

⁵⁵ PILAŘ, Jiří. Náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče. In: JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 311. ISBN 80-7312-038-0.

5 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

„Každý z nás se může dostat do situace, kterou není schopen vyřešit sám, někdy ani za pomoci své rodiny a blízkých. Často se jedná o událost nezávislou na jeho vůli, již si sám dobrovolně nevybral.“⁵⁶

5.1 Vymezení základních pojmů

Viereckl a kol.⁵⁷ uvádí, že sociální služby poskytují pomoc lidem, kteří se ocitli v nepříznivých životních situacích, aby vedli běžný život, aby se opět dokázali postarat jak sami o sebe, tak o svoji domácnost a aktivně vyplnili svůj volný čas. Sociální služby nejsou poskytovány jen jednotlivcům, ale i rodinám a jejich podstatou je, aby zůstala zachována co nejvyšší kvalita a důstojnost jejich života.

V Průvodci sociálními službami v Jihočeském kraji⁵⁸ (dále jen Průvodce) je uvedeno, že základní strukturu k zajištění potřebné podpory a pomoci vymezuje zákon o sociálních službách. Tento zákon upravuje okruh činností potřebných k začlenění osob a k zajištění důstojných podmínek života, které jsou na úrovni současného rozvoje společnosti.

Dále jsou v Průvodci⁵⁹ vymezeny některé pojmy vztahující se k zákonu o sociálních službách, kde je za poskytovatele sociální služby považována právnická či fyzická osoba s oprávněním k poskytování sociální služby, oprávnění se netýká pečujících rodinných příslušníků. Za uživatele sociální služby je považován ten, kdo uzavře smlouvu s již zmiňovaným poskytovatelem, ve které jsou blíže stanovené podmínky o poskytování sociální služby. Tato smlouva je vždy uzavírána z důvodu nastalé nepříznivé sociální situace v souvislosti s věkem, nepříznivým zdravotním stavem, způsobem života či ohrožením práv a zájmů. Dalším pojmem je přirozené sociální prostředí, čímž se rozumí rodina, sociální vazby k osobám blízkým a místa dobře

⁵⁶ Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. s. 6. ISBN 978-80-87520-50-5.

⁵⁷ VIERECKL, Michael, Daniela LIDINSKÁ a Petra VOTOČKOVÁ. *Určitě si poradíte 2015: praktické rady pro životní situace, kdy potřebujete zdravotní a sociální služby*. Praha: FM solutions, 2015. s. 70. ISBN 978-80-905989-4-2.

⁵⁸ Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. s. 7. ISBN 978-80-87520-50-5.

⁵⁹ Tamtéž, s. 7-8.

známá. Pokud je osoba vyčleněna z běžného způsobu života ve společnosti, může se jednat o sociální vyloučení. Opakem je sociální začleňování, což je proces, který zajišťuje osobě plnohodnotné zapojení do života společnosti. Tomuto procesu napomáhá tzv. sociální síť služeb, která by měla mít dostatečnou kapacitu, kvalitu, a hlavně místní dostupnost.

5.2 Kategorie a zařízení sociálních služeb

Koldinská⁶⁰ ve své kapitole poukazuje na kategorizaci sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který rozlišuje sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Taktéž uvádí, že zákon dále dělí formy poskytování sociálních služeb na služby pobytové, ambulantní a terénní. Průvodce⁶¹ specifikuje, že pobytové služby lze chápat pouze jako služby spojené s ubytováním poskytovaném výhradně v daném zařízení. Součástí ambulantních služeb jsou sociální služby poskytované v zařízení sociálních služeb vyjma ubytování. Pokud je sociální služba poskytována v přirozeném sociálním prostředí osoby, jedná se o službu terénní.

„Pro poskytování sociálních služeb se zřizují tato zařízení sociálních služeb:

- a) Centra denních služeb,
- b) denní stacionáře,
- c) týdenní stacionáře,
- d) domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- e) domovy pro seniory,
- f) domovy se zvláštním režimem,
- g) chráněné bydlení,
- h) azylové domy,
- i) domy na půl cesty,
- j) zařízení pro krizovou pomoc,

⁶⁰ KOLDINSKÁ, Kristina. Legislativní zakotvení sociálních služeb v ČR. In: MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. s. 43. ISBN 978-80-7367-310-9.

⁶¹ *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji*. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. s. 12. ISBN 978-80-87520-50-5.

- k) nízkoprahová denní centra,
- l) nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- m) noclehárny,
- n) terapeutické komunity,
- o) sociální poradny,
- p) sociálně terapeutické dílny,
- q) centra sociálně rehabilitačních služeb,
- r) pracoviště rané péče,
- s) intervenční centra,
- t) zařízení následné péče.⁶²

Matoušek a Koldinská⁶³ vysvětlují, že sociální služby náleží do mnoha resortů státní správy s širokou oblastí právních norem. Například léčebny dlouhodobě nemocných a kojenecké ústavy, ve kterých pečují o děti, o něž se jejich rodiče nechtějí starat, či k tomu nemají dostatečné kompetence, spadají do působnosti Ministerstva zdravotnictví. Výchovné ústavy pro děti a mládež řídí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, probační a mediační službou ČR se zabývá Ministerstvo spravedlnosti. Prevenci kriminality mládeže řeší Ministerstvo vnitra. Obecně sociální služby řídí Ministerstvo práce a sociálních věcí.

⁶² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, §34 odst. 1. ISSN 1211-1244.

⁶³ MATOUŠEK, Oldřich, Kristina KOLDINSKÁ. Účel a definice sociálních služeb. In: MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. s. 9. ISBN 978-80-7367-310-9.

5.3 Poskytování sociálních služeb

„Cílem služeb bývá mimo jiné podporování rozvoje nebo alespoň zachování stávající soběstačnosti uživatele, jeho návrat, resp. setrvání v jeho vlastním domácím prostředí, obnovení nebo zachování původního životního stylu, rozvíjení schopnosti uživatelů služeb a umožnění (pokud toho mohou být schopni) vést samostatný život, snížení sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem života uživatelů.“⁶⁴

Matoušek a Koldinská⁶⁵ vymezují okruh osob, kterým jsou sociální služby poskytovány. Jedná se o osoby, které jsou nějakým způsobem společensky znevýhodněny, zde je cílem služeb zlepšit kvalitu jejich života nebo dotyčné osoby co nejvíce začlenit do společnosti. Další možností služeb může být ochrana společnosti před riziky, která tyto lidé představují. Z tohoto důvodu berou sociální služby ohled, jak na osobu uživatele, tak na jeho rodinu, členství v určité skupině, případně i na zájmy širší společnosti. Dle zákona⁶⁶ má každý při řešení své nepříznivé životní situace právo na poskytnutí základního sociálního poradenství bezplatně.

„Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb musí zachovávat lidskou důstojnost osob. Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovat jejich sociální začleňování. Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležitě kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob.“⁶⁷

⁶⁴ HORECKÝ, Jiří, Andrea TAJANOVSKÁ. Sociální služby v ČR. In: BICKOVÁ, Lucie. *Individuální plánování a role klíčového pracovníka v sociálních službách*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky, 2011. s. 18. ISBN 978-80-904668-1-4.

⁶⁵ MATOUŠEK, Oldřich, Kristina KOLDINSKÁ. Účel a definice sociálních služeb. In: MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. s. 9. ISBN 978-80-7367-310-9.

⁶⁶ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, §2, odst. 1. ISSN 1211-1244.

⁶⁷ *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji*. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. s. 7. ISBN 978-80-87520-50-5.

Zřizovatelem organizací poskytujících sociální služby jsou, dle Viereckla a kol.⁶⁸, obce a kraje, které pro rozvoj sociálních služeb vytvářejí vhodné podmínky. Poskytovateli sociálních služeb jsou nestátní neziskové organizace, fyzické osoby a soukromé společnosti.

5.4 Registrace sociálních služeb

Pro poskytování sociálních služeb je nutné oprávnění, formou registrace sociálních služeb, zdůrazňují Viereckl a kol.⁶⁹ Stejně tak na nutnost oprávnění k poskytování sociálních služeb v publikaci upozorňuje Koldinská⁷⁰, která uvádí, že k poskytování sociální služby je potřeba oprávnění, které vzniká rozhodnutím o registraci. Ve většině případů platnost registrace sociálních služeb určuje krajský úřad, který má rovněž na starost vedení registru poskytovatelů sociálních služeb. Naopak elektronickou podobu zmíněného registru spravuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Povinností každého subjektu poskytujícího sociální služby v České republice je tato registrace. To neplatí pro rodinné příslušníky osoby, o kterou pečují. Aby mohl žadatel o registraci službu poskytovat, musí splnit určité podmínky a požadavky stanovené právními předpisy.

Registrace nese řadu funkcí. Nejen, že je základní podmínkou pro poskytování sociálních služeb, ale je důležitou pro nárok na čerpání dotací ze státního rozpočtu. Registrace společně s registrem poskytovatelů sociálních služeb vytváří informační systém, který umožňuje ostatním lidem získat potřebné informace o sociálních službách, jak je uvedeno v Průvodci.⁷¹

⁶⁸ VIERECKL, Michael, Daniela LIDINSKÁ a Petra VOTOČKOVÁ. *Určitě si poradíte 2015: praktické rady pro životní situace, kdy potřebujete zdravotní a sociální služby*. Praha: FM solutions, 2015. s. 71. ISBN 978-80-905989-4-2.

⁶⁹ Tamtéž, s. 71.

⁷⁰ KOLDINSKÁ, Kristina. Správa sociálních služeb a sociální péče. In: TOMEŠ, Igor. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009. s. 278-279. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁷¹ *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji*. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. s. 12. ISBN 978-80-87520-50-5.

6 DŮM NA PŮL CESTY

DNPC je pobytovou sociální službou, kterou mohou využít osoby od 18 do 26 let věku. Tyto služby jsou poskytovány zletilým osobám, které ukončily pobyt v ústavních zařízeních (např. dětský domov, výchovný a diagnostický ústav), ale i pro ty osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Poskytování služeb v DNPC je individuální, je kladen důraz na specifické potřeby zmíněných osob, jak zmiňuje zákon.⁷²

6.1 Cíle a způsoby poskytování sociální služby

Cílem služby není pouhé ubytování, ale i adekvátní pomoc a podpora při začleňování do společnosti a přebírání odpovědnosti za svůj život, a také doprovázení na cestě od života závislého na ústavní péči k samostatnému životu ve společnosti, jak uvádí pracovnice Odboru školství, sportu a péče o dítě, Městského úřadu Český Krumlov.⁷³

Průvodce⁷⁴ člení základní činnosti DNPC na:

- poskytnutí ubytování,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách⁷⁵, podrobněji definuje základní činnosti DNPC a stanovuje podmínky pro poskytnutí ubytování. Ubytování je poskytováno zpravidla po dobu jednoho roku a klient by v něm měl mít pocit domácího prostředí a soukromí, ve kterém mu jsou vytvořeny podmínky pro samostatné udržování domácnosti (praní, žehlení, úklid). Za tuto službu je stanovena úhrada v maximální výši 130,- Kč na den.

⁷² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, §58 odst. 1. ISSN 1211-1244.

⁷³ Informace od pracovnice odboru školství, sportu a péče o dítě, Městský úřad Český Krumlov, Kaplická 439, Český Krumlov. Český Krumlov 6. 3. 2020.

⁷⁴ *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji*. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. s. 121. ISBN 978-80-87520-50-5.

⁷⁵ Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 164, §23 odst. 1,2. ISSN 1211-1244.

Další definovanou činností pro klienta je zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, což znamená pomoc při nápravě a upevnění narušených vztahů s rodinou a podporu při různých činnostech souvisejících se sociálním začleňováním. Klient má i podporu a pomoc, aby mohl využít běžně dostupné služby a získal potřebné informace. Sociálně terapeutické činnosti klientovi napomáhají k tomu, aby rozvíjel nebo si zachoval své sociální schopnosti a dovednosti, které ho podporují v sociálním začleňování. DNPC dále klientovi nabízí aktivity spojené s vytvářením a zdokonalením pracovních návyků, aby se mohl lépe uplatnit na trhu práce. Důležitou činností je také pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a také při komunikaci, která je nezbytná k vyřízení těchto záležitostí a v neposlední řadě podpora při zajišťování osobních či běžných věcí.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách⁷⁶, také upozorňuje na to, že pobytová služba není určena pro osoby, jejichž zdravotní stav vyžaduje péči zdravotnického zařízení, pro osoby vykazující akutní infekční nemoci, či osoby trpící duševní poruchou a jejichž chování by narušovalo kolektivní soužití v zařízení. Pokud se jedná o sociální pobytovou službu v domově se zvláštním režimem, tak osoby s duševní poruchou nejsou z pobytové sociální služby vyloučeny.

6.2 Odborné personální zajištění

Každá sociální služba musí být personálně zajištěna, podmínky takového zajištění upravuje zákon.⁷⁷

6.2.1 Sociální pracovník

„Sociální pracovník vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní

⁷⁶ Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 164, §36. ISSN 1211-1244.

⁷⁷ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37. ISSN 1211-1244.

činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace, zjišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb.“⁷⁸

Koldinská⁷⁹ upozorňuje na nutné předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka. Důležitá je odborná a zdravotní způsobilost, bezúhonnost a způsobilost k právním úkonům. Nárokem na dosažené vzdělání je vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání nebo splnění akreditovaných kurzů. Těmito požadavky je zaručena lepší kvalita poskytovaných služeb a zároveň má profese sociálního pracovníka vyšší kredit.

6.2.2 Pracovník v sociálních službách

Dle ustanovení vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách⁸⁰ je další osobou v DNPC pracovník v sociálních službách, který pomáhá klientovi při ukotvení návyků spojených s údržbou domácnosti, hospodařením, učí ho soběstačnosti, posiluje jeho základní dovednosti při vytváření sociálních a společenských kontaktů. Pracovník v sociálních službách může pod dohledem sociálního pracovníka vykonávat základní sociální poradenství, depistážní činnosti či pomáhat s činnostmi spojenými s obstaráváním záležitostí klienta. Podmínkou výkonu této profese, jak je již uvedeno u sociálního pracovníka, je bezúhonnost, plná svéprávnost, zdravotní a odborná způsobilost. Co se týče nároku na vzdělání, tak odbornou způsobilostí je základní, střední nebo vyšší odborné vzdělání a splnění akreditovaného kvalifikačního kurzu.

⁷⁸ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, §109. ISSN 1211-1244.

⁷⁹ KOLDINSKÁ, Kristina. *Správa sociálních služeb a sociální péče*. TOMEŠ, Igor. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009. s. 280. ISBN 978-80-7367-483-0.

⁸⁰ Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 164, §116 odst. 1,2,5. ISSN 1211-1244.

7 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

8.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zmapovat sociální službu Dům na půl cesty v Českém Krumlově pomocí sekundární analýzy dat získaných z evidovaných dokumentů (spisů) klientů. Ze spisů klientů jsou v rámci výzkumu zjišťovány informace o kapacitě zařízení, o věku klientů, kteří službu využívají a jak dlouho, o jejich dosaženém vzdělání, důvodech pro vyhledání služby, z jakého prostředí klienti přicházejí a jaké jsou jejich vytyčené cíle k osamostatnění.

8.2 Výzkumné otázky

Vzhledem k výše stanovenému cíli byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

Z jakého prostředí přicházejí klienti do služby DNPC?

Jaké důvody vedou klienty k tomu, aby vyhledali službu DNPC?

Jaké je věkové složení klientů v době přijetí na DNPC?

Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání klientů při nástupu do zařízení?

Na jaké období je služba DNPC klienty využívána?

Jaké cíle si klienti DNPC nejčastěji stanovují v individuálním plánování?

Jaký typ ubytování volí klienti DNPC po ukončení služby?

Jak je kapacita DNPC za sledované období využívána?

8 METODIKA

V praktické části bakalářské práce jsou prezentovány výsledky kvantitativního výzkumu, v rámci kterého byla použita sekundární analýza získaných dat.

Pro analýzu byly použity spisy jednotlivých klientů z pobytové sociální služby DNPC v Českém Krumlově za období let 2010–2019, a to v celkovém počtu 39 spisů. Dále byly využity evidované žádosti o poskytnutí sociální služby v DNPC Český Krumlov za sledované období let 2010–2019. Spisová dokumentace a evidované žádosti zájemců jsou uloženy a uzamčeny v kanceláři sociálního pracovníka DNPC. Osobní spis obsahuje veškerou dokumentaci od přijetí klienta do zařízení DNPC až po ukončení poskytování sociální služby DNPC. Pracovníci v zařízení jsou vázáni mlčenlivostí, proto do důvěrných spisů mohou nahlížet pouze ti, kteří jsou k tomu oprávněni či sami klienti, o kterých je spis veden.

Údaje z osobních spisů klientů přijatých do sociální služby DNPC v Českém Krumlově jsou užívány tak, aby v žádném případě nebylo porušeno nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).

9 VÝSLEDKY

9.1 Dům na půl cesty Český Krumlov

Myšlenka vzniku řízeného bydlení pro mládež ze znevýhodněného sociálního bydlení Domu na půl cesty vznikla již v roce 1997 spoluprací mezi Centrem pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. v Českém Krumlově (dále jen CPDM), organizací zřízenou městem Český Krumlov a Dětským domovem a Zvláštní školou v Horní Plané. Cílem bylo komplexněji pomoci při zajišťování společenského uplatnění dětí, které každoročně odchází po dovršení 18 let věku z Dětského domova v Horní Plané. Další tři roky trvalo, než byl projekt připraven k realizaci. K 30. 6. 2000 byl ukončen provoz Mateřské školy ve Vyšném 39 v Českém Krumlově a tento objekt byl městem Český Krumlov určen pro chráněné bydlení DNPC⁸¹. Dne 14. 10. 2000 převzal moderátor pan Jan Vala z rukou Antonína Prince, starosty města Český Krumlov patronát nad projektem DNPC. Rekonstrukce objektu byla ukončena během prázdnin v roce 2001. Od zahájení samotného projektu byli typováni možní klienti nově vybudovaného DNPC. V září 2001 byla Radou města Český Krumlov schválena zřizovací listina, v říjnu 2001 byl jmenován správce DNPC a služba začala fungovat.

Rekonstrukcí vily vzniklo šest malometrážních jednotek se sociálním zázemím a kuchyňkou pro sedm klientů. Kancelář sociálního pracovníka je umístěna v prvním nadzemním patře. Ve druhém nadzemním podlaží byla vybudována bytová jednotka pro správce DNPC a jeho rodinu, která by měla být jakýmsi suplentem běžné rodiny pro klienty. V suterénu, v technické místnosti mohou klienti využívat několik praček a sušičku. Dům obklopuje zahrada s ovocnými stromy pro relaxaci a k patrové vile patří hospodářské budovy, tj. dílna, garáž.

V roce 2016 zřizovatel spolu se sociálními pracovníci DNPC reagoval na stále se snižující zájem potencionálních klientů o sociální službu DNPC, a naopak narůstající potřebou rozšíření sociální služby Domov pro matky s dětmi, Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov (dále jen AD), která je též rozpočtovou organizací města Český Krumlov.

⁸¹ Jednání městské rady. In: *MÚ Český Krumlov – zápisy z jednání městské rady* [online]. 2000 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: http://www.mu.ckrumlov.cz/rada_web/view.phtml?id=50&rok=2000

Zřizovatel rozhodl od následujícího roku o snížení kapacity DNPC ze sedmi lůžek na tři lůžka⁸² a navýšit kapacitu AD o dalších šest lůžek právě v budově DNPC ve Vyšném. Od 1. 1. 2017 byly rozpočtové organizace města Český Krumlov DNPC a AD sloučeny pod jednu organizační složku s názvem Centrum Kamínek, Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov se dvěma sociálními službami, kterými jsou DNPC a AD.

Dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění (dále jen Zákon o sociálních službách). Z tohoto zákona vyplývá povinnost poskytovatelů sociálních služeb ve znění: „Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb, není-li v § 83 a 84 stanoveno jinak; toto oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci.“⁸³ Město Český Krumlov podalo žádost o registraci sociální služby DNPC na místně příslušný Krajský úřad v Českých Budějovicích. Město Český Krumlov splnilo všechny podmínky registrace a bylo mu v srpnu 2007 vydáno rozhodnutí o registraci této sociální služby. „Jde tu o zcela nový institut, jehož smyslem je zabezpečit, aby ten, kdo se hodlá stát poskytovatelem sociálních služeb, ještě před zahájením této činnosti osvědčil, že splňuje některé zásadní podmínky hygienického, technického, materiálního, personálního i odborného charakteru, které mu umožní poskytovat sociální služby v požadovaném rozsahu a kvalitě.“⁸⁴

9.1.1 Standardy kvality sociálních služeb

Se změnou Zákona o sociálních službách vstoupila v účinnost prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, především definuje obsah standardů kvality sociálních služeb. Krutilová a kol.⁸⁵ charakterizují standardy kvality, které pokrývají všechny činnosti služby a rozdělují je několika způsoby. Souhrnným rozdělením je roztrídění na procedurální standardy, které percipují jako nejdůležitější, jelikož charakterizují poskytování služby, personální

⁸² Registr poskytovatelů sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR* [online]. Praha [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: www.mpsv.cz

⁸³ Zákon o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2006, ročník 2006, částka 37, číslo 108.

⁸⁴ KRUTILOVÁ, Dagmar, Pavel ČÁMSKÝ, Jan SEMBDNER a Pavel SLADKÝ. *Manuál pro tvorbu a zavádění standardů kvality poskytovaných sociálních služeb* [online]. Praha, 2008 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/wcd/users-data/file/manual-standardy-kvality.pdf>. Manuál.

⁸⁵ Tamtéž.

standardy a standardy provozní, které řeší prostory, dostupnost, ekonomické zajištění apod.

9.2 Výsledky na základě sekundární analýzy dat

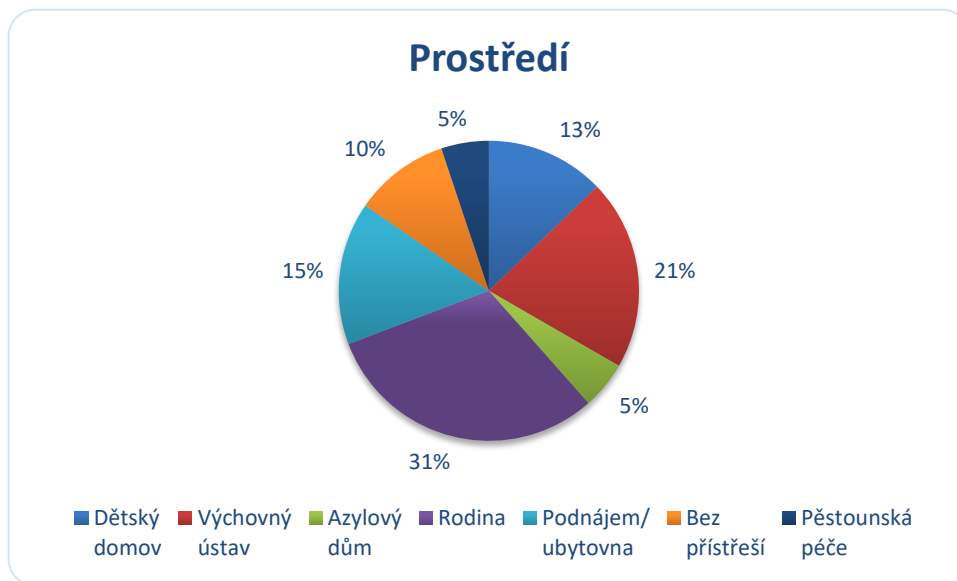
Z jakého prostředí přicházejí klienti do služby DNPC?

Tabulka č. 1: Prostor, ze kterého klienti přicházejí do DNPC v letech 2010–2019

Období	Celkem klientů	Prostředí						
		Dětský domov	Výchovný ústav	Azylový dům	Rodina	Podnájem/ubytovna	Bez přístřeší	Pěstounská péče
		Počet	počet	počet	počet	počet	počet	Počet
2010	3	2	1	0	0	0	0	0
2011	5	0	3	0	1	1	0	0
2012	6	0	1	0	2	0	2	1
2013	2	0	1	0	0	1	0	0
2014	9	1	1	1	3	1	1	1
2015	4	0	0	1	1	1	1	0
2016	5	1	1	0	2	1	0	0
2017	2	1	0	0	1	0	0	0
2018	2	0	0	0	1	1	0	0
2019	1	0	0	0	1	0	0	0
Celkem	39	5	8	2	12	6	4	2
Celkem %		13 %	21 %	5 %	31 %	15 %	10 %	5 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 1: Prostor, ze kterého klienti přicházejí do DNPC v letech 2010–2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Za sledované období bylo v DNPC Český Krumlov ubytováno celkem 39 klientů, z nichž 12 přišlo do zařízení z prostředí vlastní rodiny, což je 31 %. Z prostředí VÚ přišlo klientů osm, tj. 21 % a z DD pět klientů, což je 13 %. Z důvodu ztráty bydlení se na službu

obrátilo šest klientů (15 %), někteří byli úplně bez přístřeší, ti byli čtyři. Z prostředí AD nebo pěstounské rodiny bylo zaznamenáno vždy po dvou klientech, tj. 5 %.

Jaké důvody vedou klienty k tomu, aby vyhledali službu DNPC?

Tabulka č. 2: Důvody vyhledání služby DNPC v letech 2010–2019

období	Celkem klientů	Důvody vyhledání služby					
		Vykázán z domova	Neshody v rodině	Ukončení ústavní výchovy a pěstounské péče	Ztráta bydlení	Opuštění azylového domu	Těhotenství
		počet	počet	počet	počet	počet	počet
2010	3	1	0	2	0	0	0
2011	5	1	0	3	1	0	0
2012	6	2	2	2	0	0	0
2013	2	0	0	1	1	0	0
2014	9	1	2	3	0	1	2
2015	4	2	0	0	0	1	1
2016	5	3	0	0	1	0	1
2017	2	1	0	1	0	0	0
2018	2	0	1	0	1	0	0
2019	1	0	1	0	0	0	0
Celkem	39	11	6	12	4	2	4
Celkem %		28 %	15 %	31 %	10 %	5 %	10 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 2: Důvody podání žádostí do DNPC v letech 2010–2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Nejčastějšími důvody, které vedly klienty k vyhledání služby DNPC bylo ukončení ústavní výchovy a pěstounské péče. Tento důvod uvedlo 12 klientů, což je z celkového počtu 39 klientů 31 %. Další nejčastější důvod byl vykazání z rodinného prostředí,

což uvedlo celkem 11 klientů neboli 29 %. Neshody v rodině uvedlo šest klientů (15 %), ztrátu podnájmu a těhotenství čtyři klienti (10 %) a opuštění AD dva (5 %).

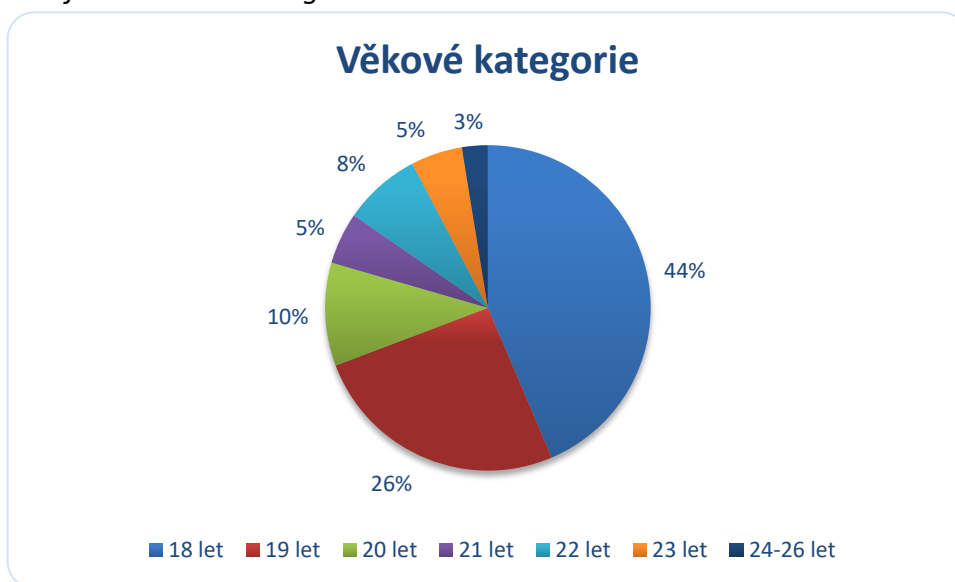
Jaké je věkové složení klientů v době přijetí na DNPC?

Tabulka č. 3: Věkové složení klientů DNPC v letech 2010–2019

Období	Celkem klientů	Věkové kategorie						
		18 let	19 let	20 let	21 let	22 let	23 let	24-26 let
		počet	počet	počet	počet	Počet	počet	počet
2010	3	3	0	0	0	0	0	0
2011	5	3	2	0	0	0	0	0
2012	6	4	1	0	0	1	0	0
2013	2	0	2	0	0	0	0	0
2014	9	4	2	1	0	1	1	0
2015	4	1	1	1	1	0	0	0
2016	5	1	2	0	1	1	0	0
2017	2	1	0	1	0	0	0	0
2018	2	0	0	1	0	0	1	0
2019	1	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	39	17	10	4	2	3	2	1
Celkem %		44 %	26 %	10 %	5 %	8 %	5 %	3 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 3: Věkové kategorie klientů DNPC v letech 2010–2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Ve sledovaném období let 2010–2019 bylo v DNPC Český Krumlov nejvíce klientů ve věku 18 let. Tito klienti tvořili 44 % z celkového počtu klientů a bylo jich zaznamenáno celkem 17. Druhou nejčetnější věkovou skupinou byli klienti ve věku 19 let, kterých bylo 10, což je 26 %. Nejméně klientů bylo zaznamenáno ve věkové skupině 24-26, za celé období byl v DNPC pouze jeden klient.

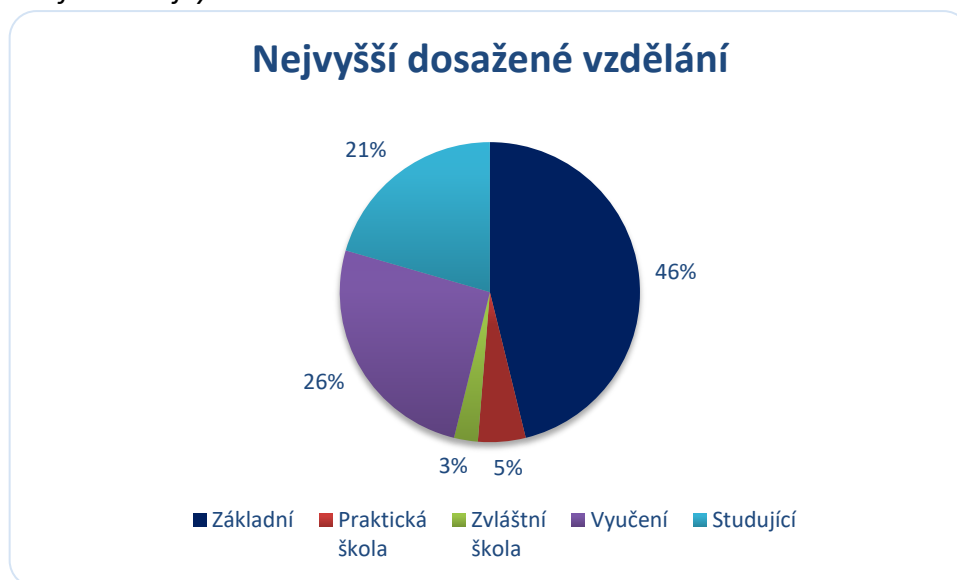
Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání klientů při nástupu do zařízení?

Tabulka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání klientů DNPC v letech 2010–2019

Období	Celkem klientů	Nejvyšší dosažené vzdělání				
		Základní	Praktická škola	Zvláštní škola	Vyučení	Studující
		počet	počet	počet	počet	počet
2010	3	1	1	0	1	0
2011	5	4	0	1	0	0
2012	6	1	1	0	1	3
2013	2	1	0	0	1	0
2014	9	4	0	0	2	3
2015	4	3	0	0	0	1
2016	5	2	0	0	2	1
2017	2	1	0	0	1	0
2018	2	1	0	0	1	0
2019	1	0	0	0	1	0
Celkem	39	18	2	1	10	8
Celkem %		46 %	5 %	3 %	26 %	21 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání klientů v DNPC v letech 2010–2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Z celkového počtu 39 klientů, kteří využívali službu DNPC Český Krumlov v letech 2010–2019 bylo nejvíce klientů se základním vzděláním, a to v počtu 18, což je 46 %. Nejvyšší dosažené vzdělání u klientů využívajících službu bylo zjištěno střední odborné s vyučením, kterých bylo 26 %, tj. 10 klientů.

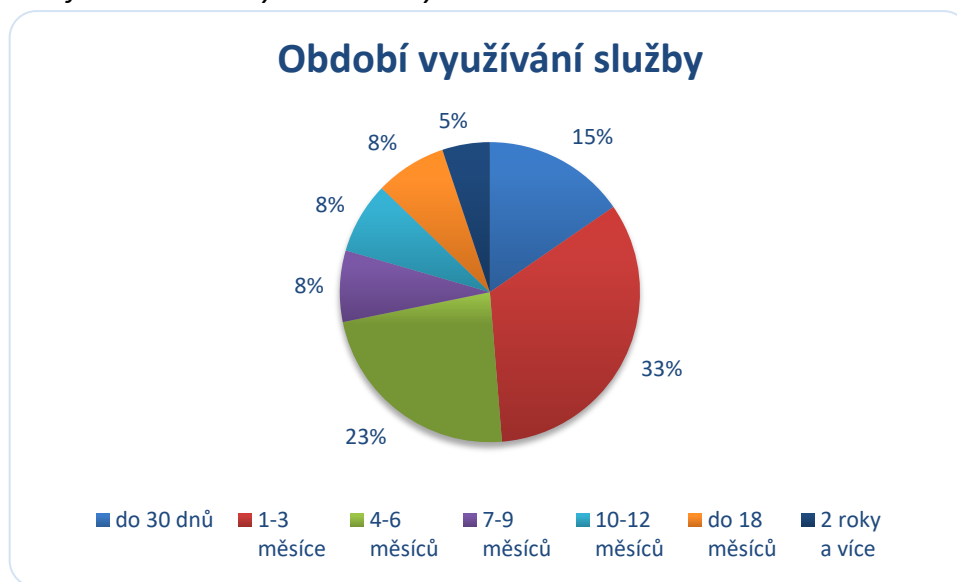
Na jaké období je služba DNPC klienty využívána?

Tabulka č. 5: Doba využívání služby DNPC v letech 2010–2019

Období	Celkem klientů	Doba využívání služby						
		do 30 dnů	1-3 měsíce	4-6 měsíců	7-9 měsíců	10-12 měsíců	do 18 měsíců	2 roky a více
		počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet
2010	3	0	0	0	0	1	1	1
2011	5	1	1	2	0	0	0	1
2012	6	0	0	4	0	1	1	0
2013	2	1	1	0	0	0	0	0
2014	9	1	6	2	0	0	0	0
2015	4	2	2	0	0	0	0	0
2016	5	1	2	0	1	0	1	0
2017	2	0	1	0	1	0	0	0
2018	2	0	0	0	1	1	0	0
2019	1	0	0	1	0	0	0	0
Celkem	39	6	13	9	3	3	3	2
Celkem %		15 %	33 %	23 %	8 %	8 %	8 %	5 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 5: Období využívání služby DNPC v letech 2010–2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že za sledované období let 2010–2019 byla sociální služba DNPC Český Krumlov klienty využívána nejčastěji na dobu kratší než tři měsíce. Toto období zvolilo celkem 13 klientů, což je 33 % z počtu ubytovaných klientů v DNPC, kterých bylo ve sledovaném období 39.

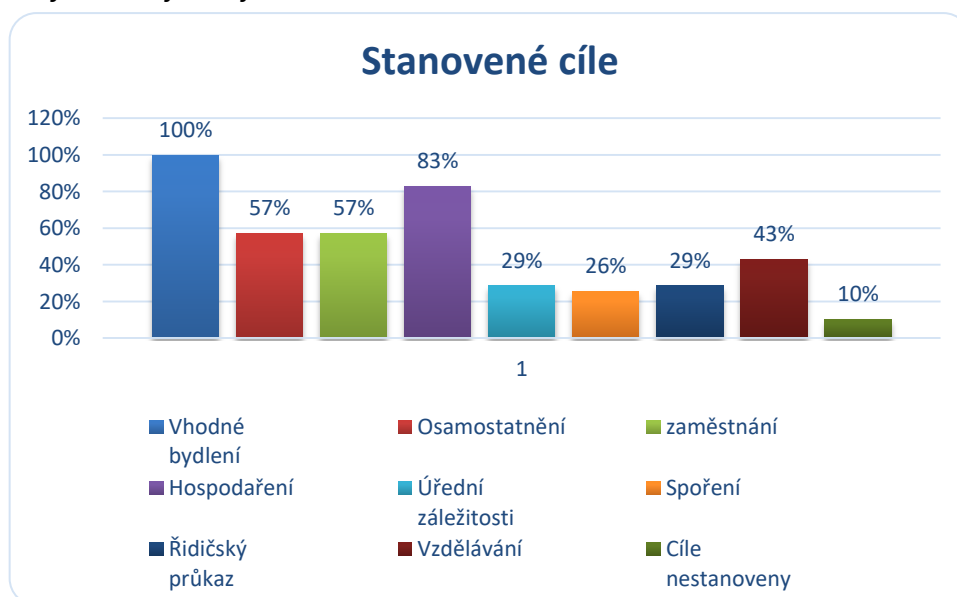
Jaké cíle si klienti DNPC nejčastěji stanovují v individuálním plánování?

Tabulka č. 6: Nejčastěji stanovené cíle klientů v IP v letech 2010–2019

Období	celkem klientů	Stanovené cíle								
		Vhodné bydlení	Osamostatnění	zaměstnání	Hospodaření	Úřední záležitosti	Spoření	Řidičský průkaz	Vzdělávání	Cíle nestanoveny
		počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet
2010	3	3	0	2	1	3	2	2	0	0
2011	5	4	1	2	4	1	1	3	2	1
2012	6	6	4	4	6	1	2	2	3	0
2013	2	1	0	0	0	0	0	0	1	1
2014	9	8	4	3	7	0	1	2	5	1
2015	4	3	2	0	3	0	0	0	3	1
2016	5	5	4	5	4	0	1	1	1	0
2017	2	2	2	2	1	2	0	0	0	0
2018	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0
2019	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0
Celkem	39	35	20	20	29	10	9	10	15	4
Celkem %	100 %	57 %	57 %	83 %	29 %	26 %	29 %	29 %	43 %	10 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 6: Nejčastější cíle klientů stanovené v IP v letech 2010–2019 v DNPC

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Za období let 2010–2019 byl u všech klientů, se kterými byl vytvořen IP, stanoven totožný cíl, a to nalézt vhodné bydlení. Z ostatních cílů byl nejčastěji uváděn cíl hospodaření se svými finančními prostředky, který byl zjištěn u 29 klientů, což je 83 %. Cíl uplatnění na trhu práce si stanovilo 20 klientů, zajištění úředních záležitostí a získat řidičské oprávnění 10 klientů. Pokračovat ve vzdělání si přálo 15 klientů, tj. 43 %. Se čtyřmi klienty se po nástupu do zařízení nestihly cíle stanovit.

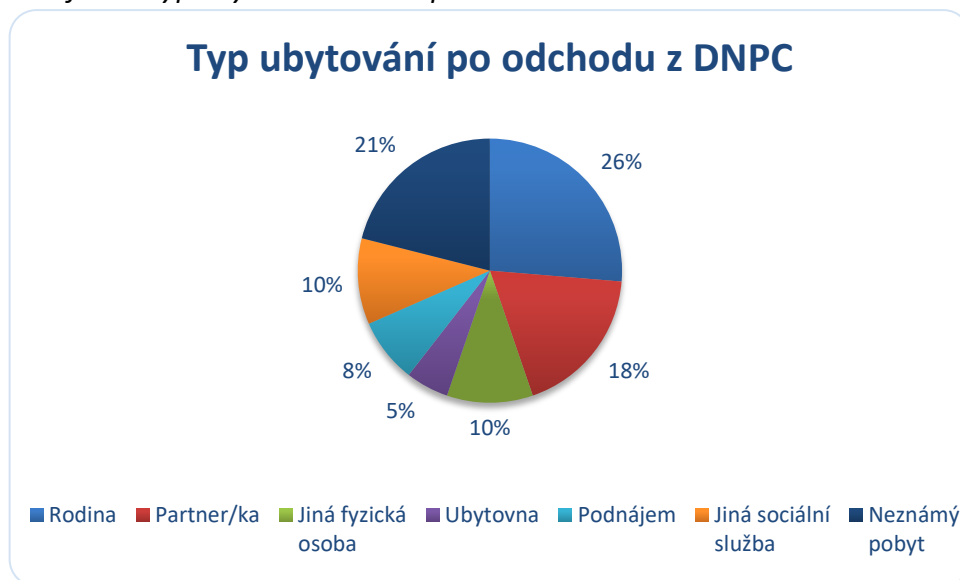
Jaký typ ubytování volí klienti DNPC po ukončení služby?

Tabulka č. 7: Následné bydlení po ukončení služby DNPC v letech 2010–2019

Období	Celkem klientů	Následné bydlení						
		Rodina	Partner/ka	Jiná fyzická osoba	Ubytovna	Podnájem	Jiná sociální služba	Neznámý pobyt
		počet	počet	počet	počet	počet	počet	počet
2010	3	1	0	1	0	0	1	0
2011	5	1	0	1	0	1	0	2
2012	6	2	1	0	1	1	0	1
2013	2	0	2	0	0	0	0	0
2014	9	2	1	1	0	1	1	3
2015	4	1	1	0	0	0	1	1
2016	5	1	1	0	1	0	1	1
2017	2	1	1	0	0	0	0	0
2018	2	1	0	1	0	0	0	0
2019	1	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	39	10	7	4	2	3	4	8
Celkem %		26 %	18 %	10 %	5 %	8 %	10 %	21 %

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 7: Typ ubytování klientů po odchodu z DNPC v letech 2010-2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Ve sledovaném období let 2010–2019 bylo zjištěno, že se po odchodu z DNPC vrátilo zpět ke své rodině 10 klientů, což činí 26 % z celkového počtu 39 klientů. Sedm klientů se rozhodlo najít společné bydlení se svojí partnerkou či partnerem, tj. 18 % z celku. Celkem osm klientů nevedlo své následné bydlení, což činí 21 %. Pouze tři klienti po ukončení služby získali podnájem a dva odešli na ubytovnu.

Jak je kapacita DNPC za sledované období využívána?

Tabulka č. 8: Využití služby DNPC v letech 2010–2019

Období	Kapacita	Žadosti			Naplněnost
		Celkem	Vyhověno	Vyřazeno	
				počet	počet
2010	7 lůžek	14	3	11	3 lůžka
2011	7 lůžek	8	5	3	7 lůžek
2012	7 lůžek	6	6	0	7 lůžek
2013	7 lůžek	3	2	1	7 lůžek
2014	7 lůžek	13	9	4	7 lůžek
2015	7 lůžek	8	6	2	5 lůžek
2016	7 lůžek	7	3	4	5 lůžek
2017	3 lůžka	3	2	1	3 lůžka
2018	3 lůžka	7	2	5	3 lůžka
2019	3 lůžka	4	1	3	2 lůžka
Celkem		73	39	34	
Celkem %			53 %	47 %	

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Graf č. 8: Počet vyhovených a vyřazených žádostí DNPC v letech 2010–2019

Zdroj: vlastní z interních dat DNPC

Zájem o službu DNPC Český Krumlov projevil za sledované období celkem 73 osob. Počet žádostí, které z této skupiny byly vyřazeny, činil 34, což je 47 %. Zbývající počet žádostí, kterých bylo 39, byl kladně vyřízen a žadatelé do zařízení nastoupili. Největší počet žádostí byl v roce 2010 v počtu 14 a v roce 2014 v počtu 13. V roce 2010 bylo vyřazených žádostí 11 a čtyři žádosti v roce 2014. Nejvíce klientů bylo přijato v roce 2014 v počtu devět.

Co se týče kapacity DNPC, tak v roce 2010 byly využity klienty pouze tři lůžka z celkové kapacity sedm lůžek. V roce 2015 a 2016 bylo vždy obsazeno pět lůžek z celkového počtu sedm. V roce 2019 byly z celkové kapacity tří lůžek obsazeny pouze dvě lůžka. V ostatních letech ve sledovaném období byla kapacita zařízení plně obsazena.

10 ZÁVĚREČNÉ SHRNU TÍ A DISKUZE

V rámci této kapitoly jsou přehledným způsobem shrnuty výsledky v kontextu stanovených výzkumných otázek. Cílem první otázky bylo **identifikovat prostředí, z jakého přicházejí klienti služby DNPC**. Ve stanoveném období a z celkového počtu 39 přijatých klientů bylo nejčastějším prostředím, ze kterého klienti přicházeli, rodina. Z rodiny přišlo celkem 12 klientů, což tvoří 31 % z celkového počtu ubytovaných klientů. Nejvyšší podíl těchto klientů byl zaznamenán v roce 2014, a to v počtu tří. V tomto roce byl také největší počet přijatých klientů za celé sledované období, a to v počtu devět.

Naopak v letech 2010 a 2013 nebyl v DNPC Český Krumlov ani jeden klient, který by do sociální služby přišel z rodiny.

Co se týče příchodů klientů z prostředí výchovných ústavů, tak z celkového počtu 39 jich právě z ústavu ve sledovaném období přišlo osm, což činí 21 % z celku. Nejvíce těchto klientů bylo zaznamenáno v roce 2011, kdy z celkového počtu pěti přijatých klientů v tomto roce byli tři příchozí z výchovného ústavu, což je 60 % z tohoto celku. Naopak v letech 2015, 2017, 2018 a 2019 nebyl v DNPC Český Krumlov žádný klient z prostředí výchovného ústavu.

Klienti do DNPC také přicházejí po ukončení svého pobytu v dětském domově. Do DNPC Český Krumlov bylo za sledované období přijato pouze pět klientů z tohoto prostředí, což je 13 % z celkového počtu 39 klientů. Tito klienti byli zaznamenáni v roce 2010 v počtu dvou a v roce 2014, 2016 a 2017 ve stejném počtu – jeden. V ostatních sledovaných letech klienti přicházející z dětských domovů v DNPC Český Krumlov nebyli.

Někteří klienti vyhledávají sociální službu DNPC také z důvodu ztráty bydlení. Klientů, kteří přišli o svůj podnájem či ubytovnu, bylo ve sledovaném období v DNPC Český Krumlov šest, těch, kteří přišli z azylového bydlení v počtu dvou, a kteří zůstali úplně bez přístřeší, byli čtyři. Z výzkumného šetření také vyplynulo, že další sledovanou skupinou jsou klienti, kteří vyhledali sociální službu z důvodu ukončení svého pobytu v náhradní rodinné péči (pěstounská péče) a neměli možnost jiného ubytování. Z celkového počtu 39 klientů byly zaznamenány dva případy z pěstounské péče,

což je pouhých 5 %, a to v roce 2012 a 2014, kdy v každém roce byl přijat jeden klient. K tématu pěstounská péče Novotná⁸⁶ uvádí, že děti vychovávané v pěstounské rodině by měly být do života dobře připraveny. Najdou se ale i případy, kde se takto založené vztahy nevydaří, což prokazují i dva případy klientů, kteří se z těchto důvodů obrátili na DNPC a žádali o pomoc.

Z výzkumu tedy vyplynulo, že do sociální služby DNPC bylo ve sledovaném období přijato více klientů z prostředí, které není v podmínkách přijímání do služby než těch klientů, kteří tyto podmínky splňují. K tomuto kroku bylo přistoupeno z toho důvodu, že DNPC Český Krumlov mělo dostatečně volnou kapacitu na to, aby mohlo vyhovět i těmto klientům. Nicméně žadatelé přicházející z ústavní výchovy či výkonu trestu odnětí svobody jsou vždy přednostně přijímáni.

Druhá otázka směřovala k **důvodům, které vedou klienty k tomu, aby vyhledali službu DNPC**. Před umístěním do DNPC v Českém Krumlově každý zájemce vyplňuje žádost o poskytnutí sociální služby, ve které uvádí důvod jejího podání, což je dalším sledovaným údajem. Macela⁸⁷ upozorňuje na situace, kdy mládež po dosažení zletilosti již přestává být pod dohledem orgánu sociálně-právní ochrany dětí, ale stále ještě potřebuje pomoc a podporu dalších institucí. Toto tvrzení potvrzuje i výzkumné šetření, ze kterého je zřejmé, že nejčastějším důvodem k vyhledání služby bylo ukončení pobytu klienta v ústavním zařízení nebo odchod z pěstounské péče. Těchto klientů bylo za sledované období přijato celkem 12, tj. 31 % z celkového počtu 39 klientů. V roce 2011 a 2014 byl zaznamenán nejvyšší počet přijatých klientů právě z těchto důvodů, a také klientů, kteří neměli jinou možnost bydlení, a to ve stejném počtu tří. Naopak z uvedené tabulky vyplývá, že v letech 2015, 2016, 2018 a 2019 nebyl přijat žádný klient odcházející ze zařízení či pěstounské péče.

Dalším nejčtenějším zjištěným důvodem pro přijetí do DNPC byl ten, že klienti byli vykázáni z domova členem rodiny a neměli následné bydlení. Těchto klientů za sledované období deseti let bylo 11, tzn. 29 % z celkového počtu 39. Nejvíce jich bylo přijato v roce 2016, a to v počtu tří. Pro vážné neshody v rodině vyhledalo službu šest klientů, což je 15 %.

⁸⁶ NOVOTNÁ, Věra. Jak dál v pěstounské péči? *Právo a rodina*. 2011, roč. 13, č. 10, s. 7. ISSN 1212–866x.

⁸⁷ MACELA, Miloslav. Podrobný výklad některých ustanovení novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí od 1. 1. 2013 (2.). *Právo a rodina*. 2013, roč. 15, č. 2, s.3. ISSN 1212–866x.

Málo častým důvodem pro vyhledání sociální služby DNPC bylo opuštění azylového domu (dále jen AD). Tento důvod uvedl vždy jeden klient, a to v letech 2014 a 2015. Celkem byli tedy za sledované období do DNPC přijati dva klienti, kteří přišli z AD, tj. 5 % z celkového počtu klientů 39.

Další skupinu tvoří žadatelé, kteří uváděli důvod pro přijetí do sociální služby ztrátu bydlení a také žadatelky, které byly těhotné. Těchto klientů bylo za sledované období zaznamenáno v obou případech ve stejném počtu čtyř, což je 10 % z celkového počtu přijatých klientů.

Pokud se tedy zaměříme na jiné důvody než ty, které korelují s nastavenými pravidly DNPC, tak i zde bylo prokázáno, že většina klientů uvedla jako svou motivaci k vyhledání pobytové služby jiný důvod, než je nastaven v podmínkách přijímání. Jinými důvody jsou vykazání z rodiny, neshody v rodině či nevhodné podmínky v ní, ztráta bydlení, opuštění AD nebo těhotenství klientky.

Dále bylo zjišťováno, ***jaké je věkové složení klientů v době přijetí na DNPC***. Věková hranice klientů přijímaných do DNPC je 18 až 26 let. V období let 2010–2019 bylo přijato do DNPC Český Krumlov celkem 39 klientů. Z celkového počtu těchto klientů byla nejpočetnější skupina klientů ve věku 18 let, která za sledované období činila 17 ubytovaných klientů, což je 44 % z celkového počtu. Nejvíce 18tiletých bylo v DNPC ubytováno v roce 2012 a v roce 2014, kdy byl ubytován stejný počet klientů, a to čtyři. V roce 2013, 2018 a 2019 nebyl v DNPC žádný klient ve věku 18 let.

Další nejpočetnější skupinou v pořadí byli klienti ve věku 19 let, kterých bylo za sledované období ve zkoumaném zařízení ubytováno celkem 10, což je 26 % z celkového počtu přijatých klientů, kterých bylo 39. Nejvíce 19tiletých bylo přijato v roce 2011, 2013, 2014 a 2016 ve stejném počtu dvou klientů. V letech 2010, 2017, 2018 a 2019 nebyl v DNPC žádný klient, kterému bylo 19 let.

Nejméně zastoupenou skupinou, která byla přijata do sociální služby DNPC jsou klienti ve věku 24–26 let. Z této věkové skupiny byl přijat pouze jeden klient, a to v roce 2019, což jsou pouhá 2 % z celkového počtu přijatých klientů.

Z výsledku šetření také vyplývá, že největší počet ubytovaných klientů ve sledovaném zařízení byl v roce 2014, a to v počtu devíti klientů, z nichž právě čtyři žadatelé byli

ve věku nejpočetnější sledované skupiny, a to 18 let. Nejmenší počet žadatelů o sociální službu DNPC byl zaznamenán v roce 2019, kdy byl přijat pouze jeden klient, a to ve věkové kategorii 24–26 let.

Další samostatnou kategorií tvořili klienti ve věku 20, 21, 22, 23 let, kdy za sledované období byli přijati klienti ve věku 20 let v počtu čtyř, a to v letech 2014, 2015, 2017 a 2018 vždy po jednom klientovi, ve věku 22 let v počtu tří, a to v letech 2012, 2014 a 2016 opět vždy po jednom klientovi a v kategorii 21 let a 23 let ve stejném počtu dvou klientů z celkového počtu ubytovaných 39, a to v letech 2014, 2015, 2016 a 2018.

Co se týče věkového složení klientů, tak nejčastěji věkovou kategorií DNPC byli klienti ve věku 18 a 19 let. Jedná se o období, kdy v tomto věku, dle zákona⁸⁸, končí pobyt v zařízení ústavní výchovy nebo v pěstounských rodinách. Nelze opomenout ani období, kdy se s dosaženou plnoletostí snaží mladí lidé vyhraňovat vůči rodině a okolí a může docházet k vyhoceným situacím a konfliktům, které pak vedou až k vykázaní z domova. Tyto situace pak nutí mladé lidi vyhledávat sociální službu, která jim poskytne již zmiňovanou pomoc a podporu.

Další zkoumanou kategorií bylo **nejvyšší dosažené vzdělání klientů při nástupu do DNPC Český Krumlov**. Za sledované období bylo nejvíce přijatých klientů pouze se základním vzděláním, a to v počtu 18, což činí necelou polovinu z celkového počtu klientů 39, tzn. 46 %. V letech 2011 a 2014 byl přijat nejvyšší počet těchto klientů, a to ve stejném počtu čtyř. Naopak pouze v roce 2019 nebyl umístěn v DNPC žádný klient se základním vzděláním.

Klienti, kteří získali výuční list, tvoří druhou nejčetnější skupinu. Těchto klientů bylo přijato celkem 10, což činí 26 %. Ze všech zkoumaných let bylo přijato nejvíce klientů s tímto vzděláním v roce 2014 a 2016, a to v každém uvedeném roce po dvou klientech. V letech 2011 a 2015 nebyl do sociální služby přijat žádný klient z této kategorie.

Mezi klienty DNPC bylo i osm studentů, kteří se v době svého pobytu v DNPC snažili získat střední vzdělání. Tito studenti byli zaznamenáni v roce 2012 a 2014 ve stejném

⁸⁸ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 48, §1 odst. 2. ISSN 1211-1244.

počtu tří klientů a v roce 2015 a 2016 vždy po jednom klientovi. V ostatních sledovaných letech nebyl v DNPC umístěn žádný klient, u kterého by bylo zjištěno probíhající studium.

Do DNPC také přicházeli klienti, kteří před příchodem do zařízení ukončili praktickou nebo zvláštní školu. Tyto formy vzdělání byly ve své době na úrovni základní školy. S ukončenou praktickou školou byli přijati pouze dva klienti, a to v roce 2010 a 2012 vždy po jednom klientovi a s ukončenou zvláštní školou pouze jeden klient, a to v roce 2011. Co se týče klientů přicházejících z praktické školy, tak ti tvoří 5 % a ze zvláštní školy pouhá 3 % z celkového počtu přijatých klientů.

Vzhledem k tomu, že nejpočetnější skupinou klientů DNPC jsou mladí lidé ve věku 18 až 19 let, dalo by se očekávat, že se v tomto věku budou stále ještě připravovat na budoucí povolání a budou studovat. U těchto mladých lidí dochází ve většině případů ke ztrátě motivace ke studiu, neboť jak tvrdí Chromý⁸⁹, jsou ve školách na žáky kladeny vysoké nároky a neúspěšní žáci a studenti si pak mohou ke studiu vytvářet negativní vztah. Stejně tak z výzkumného šetření bylo zjištěno, že v mnoha případech mají klienti DNPC dokončené pouze základní vzdělání a o další kvalifikaci nemají zájem. Z pohledu pracovníků sociální služby je tento postoj problém, neboť se tím u klientů snižuje jejich šance na zaměstnání, které by jim do budoucna zajistilo dostatečný pravidelný příjem.

Pokud ***jde o dobu poskytování sociální služby DNPC***, je zpravidla na jeden rok. Po tuto dobu se klienti snaží připravit na samostatný život. Bohužel ne všem klientům tato doba postačí, a proto službu využívají po dobu, než jsou připraveni zařízení opustit a být samostatní. Z výše uvedené tabulky však vyplývá, že většina klientů tuto dobu ani nevyužije. Za sledované období bylo zjištěno, že 13 klientů, což je 33 % z celkového počtu 39, opustilo zařízení již v prvních třech měsících užívání služby. Největší počet těchto klientů byl zaznamenán v roce 2014, a to v počtu šesti. Klientů, kteří opustili zařízení do 30 dnů od svého nástupu, bylo ve sledovaném období celkem šest neboli 15 % z celkového počtu klientů. Klienti, kteří využili službu v délce 4–6 měsíců,

⁸⁹ CHROMÝ, Jakub. Příčiny kriminality mládeže z pohledu sociálního prostředí. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 10, s. 18. ISSN 1212-866x.

byli zaznamenáni v počtu devíti, tj. 23 % z celku, který čítá 39 klientů. Nejvíce těchto klientů bylo zjištěno v roce 2012, a to celkem čtyři.

Z výzkumného šetření vyplývá, že ve sledovaném období využívalo službu také pět klientů déle než jeden rok, z toho dva klienti pobývali v DNPC déle než dva roky, což činí 5 % z celkového počtu. Tito klienti byli zaznamenáni pouze v letech 2010 a 2011, v ostatních letech již žádný klient po takovou dobu službu nevyužíval. V dalších zkoumaných obdobích, ve kterých byla sociální služba klienty využívána, tj. 7–9 měsíců a 10–12 měsíců, byli zaznamenáni vždy tři uživatelé.

Pokud jde o délku využívání služby DNPC, bylo zjištěno, že ve většině případů opouštějí klienti zařízení předčasně, a to v průběhu prvních tří měsíců. Sociální služba je nastavena zpravidla na dobu jednoho roku, a to právě proto, aby měl klient dostatek časového prostoru svou situaci v bezpečném prostředí stabilizovat a dosáhnout svých osobních cílů. To se týká zejména klientů, kteří přicházejí z ústavních zařízení a nejsou na samostatný život připraveni. Toto tvrzení podporuje i Červíčková⁹⁰, která uvádí, že děti se naivně těší, až opustí zařízení ústavní výchovy, ale reálně na dospělost připraveny nejsou. Opouštějí kolektiv a řád, na který jsou zvyklé. Ze zkušenosti pracovníků DNPC je také známo, že za dobu užívání sociální služby, která je kratší než půl roku, není možné poskytnout klientům dostatečnou pomoc k jejich plné samostatnosti.

A jaké cíle si klienti DNPC nejčastěji stanovují v individuálním plánování? Při nástupu do DNPC si klienti stanovují určité osobní cíle, které jsou zaznamenávány do individuálního plánu, a kterých chtějí sami dosáhnout v průběhu využívání služby. Některé cíle bývají společné i pro více klientů. Z celkového počtu 39 umístěných klientů, nebyly u čtyř klientů osobní cíle stanoveny, a to z důvodu jejich krátkého pobytu v zařízení, po kterou nebyl dostatečný časový prostor cíle stanovit.

Z provedeného šetření vyplynulo, že nejčastěji voleným cílem ve sledovaném období bylo nalezení vhodného následného bydlení, kam by mohli klienti po ukončení služby odejít. Tento cíl si zvolilo 35 klientů, což byli všichni klienti, se kterými byl IP vytvořen.

⁹⁰ ČERVÍČKOVÁ, Monika. O odcházení a životních nástrahách. In: KŘIVÁNKOVÁ, Gabriela, Jana FAJFROVÁ a Renata MAJVALDOVÁ. *Hejno bílých vran, aneb, začni správně*. Praha: Yourchance, 2019. s. 5. ISBN 978-80-906954-5-0.

Dalším nejčastěji stanovovaným cílem bylo zkvalitnění finanční gramotnosti, a to hlavně hospodaření s vlastními finančními prostředky. Tento cíl si vytyčilo 29 klientů, což činí 83 %. Co se týče cíle osamostatnění se (např. vedení domácnosti, praní, vaření), tak tento cíl si nastavilo 20 klientů (57 %). Vzhledem k tomu, že největší skupinu klientů DNPC tvoří osoby přicházející z ústavních zařízení, je u nich nastavení cíle osamostatnění se předpokládanou volbou. To potvrzují i Rozsypalová a kol.⁹¹, kteří tvrdí, že děti, které prošly ústavní výchovou, neovládají běžné domácí činnosti, nedokážou samostatně nakupovat základní potraviny, něco malého uvařit, používat jednoduché kuchyňské nástroje, neumí prát, to vše jim zajišťuje zařízení.

Stejný počet klientů, kterých bylo zaznamenáno 20, si zvolilo jako svůj osobní cíl uplatnění se na trhu práce, což činí 57 %. Jejich požadavkem bylo najít si vhodné zaměstnání či brigádu nebo mělo za cíl si současné zaměstnání udržet.

Uživatelé sociální služby, kterých bylo dle výzkumného šetření celkem 15 (43 %), si jako svůj cíl také stanovili vzdělávání, ať už je tím míněno dokončení započatého studia nebo pokračování v přerušném studiu.

Cíle jako zajištění úředních záležitostí a získání řidičského oprávnění si naplánoval stejný počet klientů, a to 10, což znamená 29 %.

Nejméně klientů z DNPC si nastavilo jako svůj cíl tvorbu úspor do budoucna, těchto klientů bylo z celkového počtu 35 pouze devět, což je 26 %.

Z výzkumu tedy vyplývá, že všichni klienti si stanovili za svůj osobní cíl nalezení vhodného a samostatného bydlení, ale zároveň menší skupina klientů měla za cíl uplatnit se na trhu práce. Je obecně známo, že tyto životní situace bývají často propojeny, neboť pokud si lidé chtějí udržet vlastní bydlení, je třeba mít pravidelný měsíční příjem v dostatečné výši, ze kterého by byli schopni své závazky za bydlení hradit. Tedy je zřejmé, že ne všichni klienti si tuto skutečnost uvědomují a nemají své plány do budoucna dostatečně promyšleny.

Dalším zkoumaným údajem bylo ***následné bydlení, které si klienti volí po ukončení pobytu v DNPC***. Vzhledem k tomu, že klienti DNPC jsou mladí lidé ve věku 18 až 26 let,

⁹¹ ROZSYPALOVÁ, Marie, Alena MELLANOVÁ a Věra ČECHOVÁ. *Psychologie a pedagogika I: pro střední zdravotnické školy*. Praha: Informatorium, 2003. s.149. ISBN 80-7333-014-8.

lze předpokládat, že jejich osobní cíle povedou k osamostatnění se. To tvrdí i Petrová⁹², která o období dospívání uvádí, že znamená postupnou emancipaci mladého člověka od příliš úzké vazby na rodině a hledání vlastního místa ve společnosti.

Toto tvrzení se však u klientů DNPC neprokázalo. Z výzkumného šetření vyplývá, že klienti se nejčastěji vrací zpět ke své rodině. Z celkového počtu 39 klientů se jich k rodině vrátilo 10, tj. 26 %. Kromě roku 2013 a 2019, kdy nebyl zjištěn žádný klient, který by se rozhodl pro návrat k rodině, se v každém roce sledovaného období někdo z klientů na rodinu obrátil.

Druhým nejpočetnějším typem ubytováním, které si klienti po odchodu z DNPC volí, je bydlení s partnerem či partnerkou. Pro společné partnerské soužití se za sledované období rozhodlo sedm klientů, tj. 18 % z celkového počtu.

Při svém odchodu ze sociální služby osm klientů nevedlo, jaký typ ubytování si zvolilo, což činilo 21 % z celkového počtu.

Z celkového počtu přijatých klientů se pro bydlení v jiné sociální službě či pro bydlení u jiné fyzické osoby rozhodl stejný počet klientů, a to vždy čtyři. Pro samostatné bydlení se rozhodlo celkem pět klientů, z nichž dva odešli na ubytovnu a tři do nájemného bytu.

Z těchto zjištěných skutečností vyplývá, že velmi malá část klientů byla schopna po ukončení sociální služby odejít do samostatného bydlení, i když při nástupu do DNPC to byl osobní cíl všech klientů, se kterými byl IP sestavován. Lze se tedy domnívat, že při současné výši komerčních nájmu a snížené schopnosti klientů DNPC uplatnit se na trhu práce je pro drtivou většinu z nich nemožné do samostatného bydlení odejít. Zároveň v případě, že stanovené cíle klientů, jako např. nalezení bydlení a zaměstnání či hospodaření s penězi, nejsou naplňovány, vrací se zpět ke své rodině.

Poslední výzkumná otázka směřovala k **využití kapacity DNPC během sledovaného období**. Kapacita DNPC Český Krumlov byla v letech 2010–2016 stanovena na sedm lůžek. Od roku 2017 byla snížena na tři lůžka, a to z důvodu klesajícího zájmu

⁹² PETROVÁ, Eva. Rasismus u dětí. *Právo a rodina*. 2012, roč. 14, č. 7, s. 21. ISSN 1212-866x.

potencionálních klientů o sociální službu DNPC. V roce 2010 byla klienty obsazena pouze tři lůžka sociální služby z celkové kapacity sedm lůžek. V roce 2015 a 2016 bylo využito vždy pět lůžek z celkového počtu sedm. V roce 2019 byly z celkové kapacity tři lůžek obsazeny pouze dvě. V ostatních letech ve sledovaném období byla kapacita zařízení plně obsazena.

Ve sledovaném období let 2010–2019 bylo podáno celkem 73 žádostí o poskytnutí sociální služby DNPC. Nejvíce žadatelů o sociální službu DNPC bylo zaznamenáno v roce 2010, kdy bylo evidováno až 14 žádostí. Druhým nejsilnějším rokem byl rok 2014, ve kterém mělo o zařízení DNPC zájem 13 osob. Naopak v letech 2013 a 2017 bylo podáno nejméně žádostí o umístění za celé sledované období, a to ve stejném počtu tří žádostí.

Celkový počet umístěných klientů DNPC činil 39, tj. 53 % z celkového počtu evidovaných žádostí, kterých bylo 73. Nejvíce klientů, kteří byli umístěni v zařízení, bylo zaznamenáno v roce 2014 v počtu devíti. V roce 2019 byly podány čtyři žádosti o přijetí do DNPC, z tohoto počtu projevil zájem o službu pouze jeden klient.

Za sledované období bylo vyřazeno 34 uchazečů, což je 47 % z celkového množství podaných žádostí. Důvodem vyřazení žádostí bylo to, že žadatelé již o službu neměli zájem či již nebyli po podání žádosti do DNPC kontaktní. Nejvyšší počet takto vyřazených žádostí byl zaznamenán v roce 2010, kdy jich bylo z evidence vyřazeno 11.

Dále bylo zjištěno, že v roce 2012 nebyla žádná z podaných žádostí vyřazena, neboť všichni žadatelé o sociální službu projevíli zájem a do zařízení nastoupili.

Vzhledem k počtu vyřazených žádostí a kapacitě zařízení bylo možné ve sledovaném období vyhovět všem žadatelům o sociální službu. Možnost vyhovět všem žadatelům je podpořena i tím, že většina klientů službu využívala pouze krátkodobě a tím uvolňovala v průběhu sledovaného období své místo v zařízení pro jiné žadatele.

Ze zjištěných údajů je patrné, že se zájem o službu od roku 2016 stále snižuje. Od tohoto roku bylo zaznamenáno pouze 21 žádostí, z nichž skutečný zájem o službu projevilo jen osm žadatelů. Z těchto důvodů bylo proto možné všem uchazečům o pobytovou sociální službu vyhovět.

ZÁVĚR

V celé České republice je k 30. 4. 2020 evidováno 27 pobytových zařízení DNPC. V Jihočeském kraji je od ledna 2020 DNPC Český Krumlov jediným zařízením svého typu. DNPC přijímá klienty ve věku 18–26 let, kteří přicházejí z ústavních zařízení a výkonu trestu odnětí svobody. Úkolem DNPC je poskytnout klientům pobytovou službu, podporu a pomoc při uplatňování jeho nároků a práv a pomoc při jejich postupném osamostatňování, a to z pravidla po dobu jednoho roku. Z provedeného výzkumu bylo zjištěno, že za sledované období let 2010–2019 sociální službu DNPC v Českém Krumlově využilo celkem 39 klientů. Většina klientů, kteří byli do sociální služby přijati, přišla z prostředí dětského domova, výchovného ústavu nebo vlastní rodiny. Nejčastějším důvodem pro využití služby, který klienti ve své žádosti uváděli, bylo právě ukončení ústavní výchovy nebo ukončení pobytu v pěstounské rodině či nucený odchod ze své vlastní rodiny. Nejpočetnější skupinu DNPC Český Krumlov tvořili klienti ve věku 18 let, což je právě věk, kdy ve většině případů končí soudem nařízená ústavní výchova či pobyt v pěstounské rodině. Klienti, kteří sociální službu využili, nejčastěji uváděli, že jejich nejvyšším dosaženým vzděláním je vzdělání základní. Pouze osm klientů ještě v době svého pobytu v DNPC studovalo či se jinak vzdělávalo nebo rekvalifikovalo, ostatní klienti neměli o zvyšování své kvalifikace zájem. Dále bylo zjištěno, že většina klientů nevyužila nabízenou délku možného pobytu v DNPC, což je právě jeden rok a svůj pobyt ukončila během prvních třech měsíců využívání sociální služby. Z praxe tohoto zařízení je známo, že nejčastějším důvodem pro předčasný odchod klientů z DNPC je to, že její klienti mají problém s dodržováním nastavených pravidel sociální služby. Převážná část osob opouštějící zařízení pro výkon ústavní výchovy dostávají od zařízení finanční pomoc na určitou dobu, např. na úhradu sociální služby, na koupi televizoru či jiné potřebné věci apod. Dalším častým důvodem pro předčasný odchod z DNPC tedy bývá to, že klienti v zařízení pobývají pouze do té doby, než získají finanční pomoc do vlastních rukou a poté pobyt v sociální službě ukončují.

Při pobytu v DNPC je s klienty vždy sestavován IP, ve kterém si každý z nich volí své cíle, kterých chtějí při svém pobytu dosáhnout. Všichni klienti, se kterými byl plán sestaven, si ve sledovaném období stanovili stejný cíl, a to najít si po ukončení služby vhodné

bydlení a dále pak většina z nich měla jako další cíl naučit se samostatně hospodařit se svými pravidelnými příjmy. Pokud klienti po ukončení služby opouštějí DNPC, tak někteří sami sdělí, kam odcházejí a jaký typ následného bydlení si zvolí. Největší počet klientů uvedl, že se vrací do prostředí vlastní rodiny. Jen malá část klientů si během pobytu v DNPC dokázala najít ubytovnu či nájemní bydlení. Lze se domnívat, že důvodem může být ta skutečnost, že mladí lidé nemají dostatek finančních prostředků, aby mohli složit ve většině případů požadovanou kauci na nájemné a pak i pravidelně hradit samotné komerční měsíční nájemné. Z těchto důvodů pak klienti odcházející z DNPC volí způsob bydlení v rodině či u svých známých.

Za celé období fungování DNPC Český Krumlov a z praxe nasbíraných zkušeností vyplynulo, že pro lepší naplnění cílů této služby, jako je právě podpora a pomoc klientům při jejich osamostatňování se, by bylo vhodné a efektivnější, pokud by její uživatelé měli možnost po ukončení pobytu v DNPC pokračovat po jasně vymezenou dobu v dalším návazném bydlení (např. obecní sociální byt se sníženým nájemným). Zde by měli možnost alespoň částečné podpory formou pokračující konzultace se sociálním pracovníkem z DNPC a získali by čas potřebný pro postupné zapojení do společnosti a ukotvení pracovních návyků. Pro tuto formu bydlení by bylo však potřeba, aby klienti během pobytu v DNPC získali zaměstnání a naučili se hospodařit s finančními prostředky, které by jim do budoucna umožnily hradit poplatky v dalším samostatném bydlení. Bohužel obecně lze tvrdit, že sociálních bytů je nedostatek a většinou jsou již obsazeny rodinami s dětmi. Jak provedený výzkum dokázal, většina uživatelů sociální služby DNPC není schopna po jejím ukončení samostatného bydlení a vrací se ke své původní rodině, která je v minulosti, buď z domova vykazala, či nebyla schopná se o ně v jejich dětském věku postarat, což vedlo k jejich umístění do výchovného ústavu či dětského domova.

Pokud by měla služba DNPC plnit své poslání na 100 %, měla by být schopna pomoci klientům v jejich dalším sebevzdělávání a zvyšování kvalifikace. To vede k lepší pozici klientů na trhu práce a zvyšuje jejich šance při hledání vhodného zaměstnání, ze kterého získávají pravidelný příjem a budou pak schopni udržet si samostatné bydlení a případně i tvořit finanční rezervy. Praxe je však jiná, neboť většina klientů z DNPC v Českém Krumlově má pouze základní vzdělání, o další zvyšování kvalifikace

nemá zájem, tím ztrácejí své možnosti na trhu práce a tím i vyhlídky na samostatné bydlení. Bohužel i přesto své klienty nemůžeme do ničeho nutit, jsou již dospělí a sami se rozhodují o svém budoucím životě. Ze svého pracovního postavení své klienty můžeme jen doprovázet, být jim na blízku, ale vždy je důležité respektovat rozhodnutí uživatele sociální služby.

Co se týče kapacity v DNPC Český Krumlov a její naplněnosti, tak v období let 2010–2016 byla její kapacita sedm lůžek a od roku 2017 byla snížena na tři lůžka. Za celé období sledovaných let bylo zařízení schopno plně uspokojit poptávku po sociální službě a každému žadateli vyhovět. Vzhledem ke zjištěnému poklesu zájmu o tento typ služby je v současné době kapacita tří lůžek dostatečná, a to i přesto, že se jedná o jediné zařízení svého typu v kraji.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- BAYEROVÁ, Monika. Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče ve školských zařízeních. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 5. ISSN 1212-866x.
- BECHYŇOVÁ, Věra. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. Praha: IREAS, 2007. ISBN 978-80-86684-47-5.
- BICKOVÁ, Lucie. *Individuální plánování a role klíčového pracovníka v sociálních službách*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky, 2011. ISBN 978-80-904668-1-4.
- BOKOVÁ, Ludmila. *Rodiče, děti a jejich problémy: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011. ISBN 978-80-904920-0-4.
- DOBRUŠOVÁ, Eva et al. *Sociálně-právní ochrana dětí v případech rozvodových a rozchodových konfliktů: Metodický materiál*. Praha: nezjištěno, 2012. ISBN 978-80-7421-048-8.
- HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-888-0.
- CHROMÝ, Jakub. Příčiny kriminality mládeže z pohledu sociálního prostředí. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 10. ISSN 1212-866x.
- JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. ISBN 80-7312-038-0.
- KOVÁČOVÁ, Anna. Konflikty týkající se péče a styku s dítětem a jejich možná řešení. *Právo a rodina*. 2013, roč. 15, č. 12. ISSN 1212-866x.
- KOVALČÍKOVÁ, Monika. Děti přijaté do ústavních pobytových zařízení z náhradní rodinné péče. *Právo a rodina*. 2010, roč. 12, č. 8. ISSN 1212-866x.
- KŘIVÁNKOVÁ, Gabriela, Jana FAJFROVÁ a Renata MAJVALDOVÁ. *Hejno bílých vran, aneb, začni správně*. Praha: Yourchance, 2019. ISBN 978-80-906954-5-0.
- KURELOVÁ, Milena, Ondřej SEKERA a Hana KUBÍČKOVÁ. *Komunitní systém v resocializačních zařízeních pro adolescenty*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008. ISBN 978-80-7368-535-5.

- MACELA, Miloslav. Podrobný výklad některých ustanovení novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí od 1. 1. 2013 (2.). *Právo a rodina*. 2013, roč. 15, č. 2. ISSN 1212–866x.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. Praha: Avicenum, 1986. ISBN 08-011-86.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-19-9.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-502-8.
- MOTEJL, Otakar et al. *Rodina a dítě*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2007.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0690-7.
- NOVOTNÁ, Věra. Jak dál v pěstounské péči? *Právo a rodina*. 2011, roč. 13, č. 10. ISSN 1212–866x.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.
- PETROVÁ, Eva. Rasismus u dětí. *Právo a rodina*. 2012, roč. 14, č. 7. ISSN 1212-866x.
- *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji*. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2018. ISBN 978-80-87520-50-5.
- ROZSYPALOVÁ, Marie, Alena MELLANOVÁ a Věra ČECHOVÁ. *Psychologie a pedagogika I: pro střední zdravotnické školy*. Praha: Informatorium, 2003. ISBN 80-7333-014-8.

- SCHAFFER, H. Rudolph. *Rozhodujeme o dětech: psychologické otázky a odpovědi*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1994. ISBN 80-85529-10-6.
- SEVERE, Sal. *Co dělat, aby se vaše děti správně chovaly*. Praha: Portál, 2000. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-368-4.
- TOMEŠ, Igor. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-483-0.
- VANÍČKOVÁ, Eva, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-008-4.
- VIERECKL, Michael, Daniela LIDINSKÁ a Petra VOTOČKOVÁ. *Určitě si poradíte 2015: praktické rady pro životní situace, kdy potřebujete zdravotní a sociální služby*. Praha: FM solutions, 2015. ISBN 978-80-905989-4-2.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 4., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-414-4.

Internetové zdroje

- Jednání městské rady. In: *MÚ Český Krumlov – zápisy z jednání městské rady* [online]. 2000 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: http://www.mu.ckrumlov.cz/rada_web/view.phtml?id=50&rok=2000
- Registr poskytovatelů sociálních služeb. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online]. Praha [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: www.mpsv.cz
- KRUTILOVÁ, Dagmar, Pavel ČÁMSKÝ, Jan SEMBDNER a Pavel SLADKÝ. *Manuál pro tvorbu a zavádění standardů kvality poskytovaných sociálních služeb* [online]. Praha, 2008 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/wcd/users-data/file/manual-standardy-kvality.pdf>.
Manuál.

Legislativní normy

- Česká republika. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte č. 104/1991 Sb., In: Sbírka zákonů. Praha, 1991, č. 104, čl. 1.
- Vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2006, částka 164. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2006, částka 37. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2002, částka 48. ISSN 1211-1244.

Jiné zdroje

- Informace od pracovnice odboru školství, sportu a péče o dítě, Městský úřad Český Krumlov, Kaplická 439, Český Krumlov. Český Krumlov 6. 3. 2020.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DNPC – Dům na půl cesty

DÚ – Diagnostický ústav

DD – Dětský domov

DDŠ – Dětský domov se školou

VÚ – Výchovný ústav

CPDM – Centrum pro pomoc dětem a mládeži

AD – Azylový dům

GDPR – General Data Protection Regulation

IP – Individuální plán

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky

- Tabulka č. 1: Prostředí, ze kterého klienti přicházejí do DNPC v letech 2010–2019
- Tabulka č. 2: Důvody vyhledání služby DNPC v letech 2010–2019
- Tabulka č. 3: Věkové složení klientů DNPC v letech 2010–2019
- Tabulka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání klientů DNPC v letech 2010–2019
- Tabulka č. 5: Doba využívání služby DNPC v letech 2010–2019
- Tabulka č. 6: Nejčastěji stanovené cíle klientů v IP v letech 2010–2019
- Tabulka č. 7: Následné bydlení po ukončení služby DNPC v letech 2010–2019
- Tabulka č. 8: Využití služby DNPC v letech 2010–2019

Grafy

- Graf č. 1: Prostředí klientů přicházejících do DNPC v letech 2010–2019
- Graf č. 2: Důvody podání žádostí do DNPC v letech 2010–2019
- Graf č. 3: Věkové kategorie klientů DNPC v letech 2010–2019
- Graf č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání klientů v DNPC v letech 2010–2019
- Graf č. 5: Období využívání služby DNPC v letech 2010–2019
- Graf č. 6: Nejčastější cíle klientů stanovené v IP v letech 2010–2019 v DNPC
- Graf č. 7: Typ ubytování klientů po odchodu z DNPC v letech 2010–2019
- Graf č. 8: Počet vyhovených a vyřazených žádostí DNPC v letech 2010–2019

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA č. I – Žádost o poskytnutí sociální služby v DNPC Český Krumlov

PŘÍLOHA č. II – Osobní list klienta přijatého do sociální služby DNPC v Českém Krumlově

PŘÍLOHA č. III – Přehled výpočtu úhrady za poskytnutí sociální služby DNPC za
jednotlivé kalendářní dny

PŘÍLOHA č. IV – Individuální plán klienta pro stanovení osobních a dílčích cílů v průběhu
poskytování sociální služby DNPC v Českém Krumlově

PŘÍLOHA č. V – Aktivní kroky klienta DNPC k získání vhodného zaměstnání a bydlení

PŘÍLOHA č. VI – Rodinný rozpočet klienta DNPC

PŘÍLOHA č. VII – Fotografie z DNPC v Českém Krumlově

PŘÍLOHA č. I

CENTRUM KAMÍNEK Plešivecké náměstí 75, 381 01 Český Krumlov

Azylový dům pro matky s dětmi
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov
Krumlov
Vyšný 39, Český Krumlov
Tel: 380 711 472, 724 374 333
E-mail: dmd.ck@centrum.cz

Dům na půl cesty
Vyšný 39, 381 01 Český

Tel.: 380 715 286, 606 635 249
E-mail: dnpc@centrum.cz

Organizační složka města Český Krumlov, Náměstí Svornosti 1, IČ: 00245836

Ž Á D O S T

o poskytnutí sociální služby v Centru Kamínek sociální služba: dům na půl cesty

Jméno a příjmení žadatele/ky	
Datum narození	
Telefonní číslo	
Trvalé bydliště	
Zájem o službu od	

Důvody podání žádosti:

Cíl, očekávání od poskytované sociální služby:

Prohlášení žadatele/ky:

Prohlašuji, že veškeré údaje v této žádosti jsem uvedl/a pravdivě.

Prohlašuji, že jsem byl/a informován/a ohledně zpracování mých osobních údajů, které jsou nezbytné pro poskytování sociální služby v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob

v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů; „**GDPR**“).

Klient/ka je informován/a, že konkrétní informace o zpracování osobních údajů jsou dostupné na webových stránkách organizace a na nástěnce v zařízení.

Vdne podpis žadatele/ky

PŘÍLOHA č. II

CENTRUM KAMÍNEK
Plešivecké náměstí 75, 381 01 Český Krumlov

Azylový dům pro matky s dětmi
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov
Krumlov
Vyšný 39, Český Krumlov
Tel: 380 711 472, 724 374 333
E-mail: dmd.ck@centrum.cz

Dům na půl cesty
Vyšný 39, 381 01 Český

Tel.: 380 715 286, 606 635 249
E-mail: dnpc@centrum.cz

Organizační složka města Český Krumlov, Náměstí Svornosti 1, IČ: 00245836

OSOBNÍ LIST

Jméno, příjmení, titul			
Datum narození			
Trvalé bydliště			
Poslední pobyt			
Kontakt (telefon)			
Praktický lékař			
Na DNPC ubytovaný/ná od		Číslo pokoje DNPC	
Pobyt ukončený dne			
Důvod ukončení pobytu			
Rodiče - udržují kontakt	Ano / Ne		
Kde byla získána informace o službě v DNPC?			
Zaměstnání			
Evidence na ÚP		Sociální dávky	
Nejvyšší dosažené vzdělání			
Studium		Řádný termín ukončení	
Chcete pokračovat ve studiu?			

Pohovor vedla: V Českém Krumlově dne

PŘÍLOHA č. III

CENTRUM KAMÍNEK
Plešivecké náměstí 75, 381 01 Český Krumlov

Azylový dům pro matky s dětmi
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov
Krumlov
Vyšný 39, Český Krumlov
Tel: 380 711 472, 724 374 333
E-mail: dmd.ck@centrum.cz

Dům na půl cesty
Vyšný 39, 381 01 Český

Tel.: 380 715 286, 606 635 249
E-mail: dnpc@centrum.cz

Organizační složka města Český Krumlov, Náměstí Svornosti 1, IČ: 00245836

**Přehled výpočtu úhrady za poskytnutí sociální služby
dům na půl cesty za jednotlivé kalendářní dny**

Den	Nájem/Kč	Celkem
1	90	2 790
2	180	2 700
3	270	2 610
4	360	2 520
5	450	2 430
6	540	2 340
7	630	2 250
8	720	2 160
9	810	2 070
10	900	1 980
11	990	1 890
12	1 080	1 800
13	1 170	1 710
14	1 260	1 620
15	1 350	1 530
16	1 440	1 440
17	1 530	1 350
18	1 620	1 260
19	1 710	1 170
20	1 800	1 080
21	1 890	990
22	1 980	900
23	2 070	810
24	2 160	720
25	2 250	630
26	2 340	540
27	2 430	450
28	2 520	360
29	2 610	270
30	2 700	180
31	2 790	90

Pobyt v DNPC od	
Cena za klienta/ku	

PŘÍLOHA č. IV

CENTRUM KAMÍNEK
Plešivecké náměstí 75, 381 01 Český Krumlov

Azylový dům pro matky s dětmi
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov
Krumlov
Vyšný 39, Český Krumlov
Tel: 380 711 472, 724 374 333
E-mail: dmd.ck@centrum.cz

Dům na půl cesty
Vyšný 39, 381 01 Český

Tel.: 380 715 286, 606 635 249
E-mail: dnpc@centrum.cz

Organizační složka města Český Krumlov, Náměstí Svornosti 1, IČ: 00245836

INDIVIDUÁLNÍ PLÁN KLIENTA/KY č.

Datum	
Jméno a příjmení klienta/ky	

Osobní cíl klienta/ky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dílčí cíle

1)
2)

Možnosti poskytovatele

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Datum hodnotící schůzky:

.....
Podpis klienta/ky

.....
Podpis pracovníka zařízení

HODNOCENÍ INDIVIDUÁLNÍHO PLÁNU

Datum	
--------------	--

Vyhodnocování naplňování potřeb a cílů ze strany klienta/ky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hodnocení poskytované sociální služby

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

Vyhodnocování naplňování potřeb a cílů ze strany sociálního pracovníka

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
Podpis klienta/ky

.....
Podpis pracovníka zařízení

PŘÍLOHA č. V

CENTRUM KAMÍNEK
Plešivecké náměstí 75, 381 01 Český Krumlov

Azylový dům pro matky s dětmi
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov
Krumlov
Vyšný 39, Český Krumlov
Tel: 380 711 472, 724 374 333
E-mail: dmd.ck@centrum.cz

Dům na půl cesty
Vyšný 39, 381 01 Český

Tel.: 380 715 286, 606 635 249
E-mail: dnpc@centrum.cz

Organizační složka města Český Krumlov, Náměstí Svornosti 1, IČ: 00245836

**AKTIVNÍ KROKY KLIENTA/KY K ZÍSKÁNÍ VHODNÉHO
ZAMĚSTNÁNÍ A BYDLENÍ**

JMÉNO, PŘÍJMENÍ.....

DATUM NAROZENÍ.....

Inzerce, zprostředkování zaměstnání fyzickou nebo právnickou osobou, nabídky na internetu, osobní kontakty se zaměstnavateli, písemná korespondence, telefonáty, prostřednictvím známých, účast na pohovorech, prohlídkách bytů, evidence na úřadu práce (účast na rekvalifikačních kurzech)

.....

Zde napište, jakým způsobem jste si sháněl/la bydlení či zaměstnání/uvede adresy či telefonní čísla, doloží inzeráty, tisky nabídek z novin, z internetu atd.

PŘÍLOHA č. VI

CENTRUM KAMÍNEK
Plešivecké náměstí 75, 381 01 Český Krumlov

Azylový dům pro matky s dětmi
Plešivecké náměstí 75, Český Krumlov
Krumlov
Vyšný 39, Český Krumlov
Tel: 380 711 472, 724 374 333
E-mail: dmd.ck@centrum.cz

Dům na půl cesty
Vyšný 39, 381 01 Český

Tel.: 380 715 286, 606 635 249

E-mail: dnpc@centrum.cz

Organizační složka města Český Krumlov, Náměstí Svornosti 1, IČ: 00245836

Rodinný rozpočet klientů domu na půl cesty

Příjmy – měsíční	Částka v Kč
Mzda, plat	
Dávky státní sociální podpory	
Sociální dávky	
Výživné	
Ostatní	
Příjmy celkem	

Výdaje – měsíční	Částka v Kč
Potraviny	
Nájemné	
Praní	
Telefon	
Děti	
Léky	
Oblečení	
Cigarety	
Alkohol	
Drogérie	
Splátky, půjčky	
Zábava	
Úspory	
Ostatní	
Výdaje celkem	

Bilance rodinného rozpočtu	
Příjmy celkem	
Výdaje celkem	

PŘÍLOHA č. VII

Obrázek č. 1 – Pokoj v bytě č. 3 DNPC

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 2 – Pokoj v bytě č. 5 DNPC

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 3 – Kuchyňský kout v bytě č. 5 DNPC

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 4 – Koupelna v bytě č. 5 DNPC

Zdroj: vlastní